КПСС XXVII СЪЕЗДИ ВА БУЮК ҒАЛАБАНИНГ 40 ЙИЛЛИГИ ШАРАФИГА

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● № 70 (8560). ● 9 апрель, 1985 йил ● СЕШАНБА ● Баҳоси 3 тийин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармони

ЎЗБЕКИСТОН ЛЕНИНЧИ КОММУНИСТИК ЁШЛАР СОЮЗИНИ ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАХРИЙ ЁРЛИҒИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Республикани иқтисодий ва социал ривожлантириш планларини амалга оширишда, ёшларни коммунистик руҳда тарбиялашда актив қатнашганлиги учун ва 60 йиллиги муносабати билан **Ўзбекистон Ленинчи Коммунистик Ёшлар Союзи** Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси **О. САЛИМОВ.**

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари **Л. БЕККУЛЬБЕКОВА.**

Тошкент шаҳри, 1985 йил 5 апрель.

М. С. ГОРБАЧЕВ «ПРАВДА» ГАЗЕТАСИНИНГ РЕДАКТОРИ БИЛАН СУҲБАТЛАШДИ

Савол: газетамиз совет кишиларидан ҳам, чет эллардан ҳам халқаро ишлар хусусида кўп хат олмоқда. Михаил Сергеевич, Сиз халқаро вазиятни қандай таърифлайсиз?

Жавоб: одамларнинг халқаро ишларга қизиқиши ортиб бораётганлиги сабабини тушуниб турибман. Ҳамма қитъалардаги кенг халқ оммаси ҳозирги дунёнинг тақдирига актив таъсир қилишга интилмоқда.

Бу — тасодифий ҳол эмас. Дунёда ҳам сиёсий, ҳам иқтисодий, ҳам социал характердаги мураккаб проблемалар жуда кўп. Бир-бирига зид бўлган икки ижтимоий система — социализм ва капитализм реал равишда яшаб турибди. Халқаро майдонда ўз тарихига, анъаналарига, ўз манфаатларига эга бўлган ўнлаб янги давлат актив иш кўрмоқда. Бу ҳам реалликдир.

Ҳозирги дунёда халқаро муносабатларни қуришда буни эътиборга олмасдан бўлмайди, бошқа давлатларнинг манфаатларини назардан четда қолдириб бўлмайди, айниқса уларни ўз ривожланиш йўлини танлаш ҳуқуқидан маҳрум этишга уриниб бўлмайди. Кенг маънода олганда тинч-тотув яшаш сиёсати ҳам мана шундан иборат, тинч-тотув яшаш шароитида ҳар бир система ўзининг нақадар яхшилигини қурол кучи билан эмас, балки намуна кучи билан исботлайди.

Қуролланиш пойгасини тўхтатиш зарурлиги эса бошқа бир худди шундай актуал хулосадир. Халқаро вазиятнинг ривожи ҳозир шундай маррага етиб келдики, энди: хўш, бундан буён қаёққа қараб бориш керак, давлатларнинг сиёсатини белгиловчи арбоблар бирдам тўхтаб, ўйлаб кўрадиган ва дунёни ядровий фалокат сари судровчи қарорлар қабул этилишига йўл қўйилмайдиган пайт келмадимикан? — деган савол пайдо бўлмоқда.

Мулоқотни йўлга қўйишда, дунёдаги кескинликни юмшатадиган, қуролланиш пойгасининг йўлини тўсишга кўмаклашадиган реалистик қарорларга келиш йўлларини қидиришда халқаро ҳамкорлик қилиш эҳтиёжи ўткир бўлиб турибди.

Бу ишда катта ва кичик ҳамма давлатлар қатнашишлари керак. Ядровий давлатлар ва аввало Совет Иттифоқи билан Америка Қўшма Штатлари алоҳида роль ўйнашлари лозимлиги равшан.

Бизнинг мамлакатимиз тинчликни мустаҳкамлаш йўлида актив ва амалий ташқи сиёсат ўтказиб келди ва бундан буён ҳам шу сиёсатни ўтказаверади. Бу нарса КПСС Марказий Комитетининг яқинда бўлиб ўтган Пленумида тасдиқланди, унда Совет давлатининг ташқи сиёсий принциплари баён этиб берилди.

Савол: дунёдаги кўп ишлар Совет-Америка муносабатларининг ҳолати билан боғлиқ деб ҳисобланмоқда. Сизнинг фикрингизча, бу муносабатларни яхшилик сари ўзгартириш имкониятлари пайдо бўлдими?

Жавоб: СССР билан АҚШ ўртасидаги муносабатлар — халқаро сиёсатнинг ғоят муҳим омилидир. Аммо биз дунёга асло фақат шу муносабатлар таъсири остидагина қарамаймиз. Биз бошқа мамлакатларнинг халқаро ишлардаги салмоғи қандайлигини тушунамиз, дунёдаги умумий вазиятни баҳолашда шуни эътиборга оламиз.

Ҳозир Совет-Америка муносабатларида яхшилик сари ўзгариш борми? Бу саволга жўн жавоб бериб бўлмайди. Умид қилиш учун баъзи нишоналар бўлса ҳам, аммо ҳамон ташвиш туғдирадиган бирталай ва ҳатто кўп сабаблар бор.

Женевада ядровий ва космик қуроллар юзасидан янги Совет-Америка музокаралари бошланди. Бу — ижобий факт. Биз АҚШ билан биргаликда музокараларнинг мавзуи ва мақсадларини белгилаб олдик, қисқа қилиб айтганда бу мавзу ва мақсадларни: космосда қуролланиш пойгасини бошламаслик, ердаги шундай пойгани тўхтатиш, ядро қуролларини тубдан қисқартиришга киришиш, бу қуролларни батамом йўқ қилиб ташлашни пировард мақсад қилиб олиш деган маънода белгиладик.

Энди шу аҳдномани рўёбга чиқариш керак. Бу — муҳим музокаралардир. Бу ҳақда гапираётганимнинг боиси аввало шундан иборатки, ҳозир Совет-Америка муносабатларининг ривожи ва умуман дунёдаги ривожланиш энди қай йўлдан бориши ҳал этилмоқда. Икки йўлдан бирини танлаб олиш керак, ё ҳамма жабҳалар бўйлаб қуролланиш пойгаси, уруш хавфининг кучайиши давом эттирилади ёки ялпи хавфсизлик мустаҳкамланади, ҳамма учун янада мустаҳкам тинчлик таъминланади.

Совет-Америка муносабатларининг бошқа соҳаларида бир мунча силжишлар бўлса ҳам, бироқ булар жуда оз силжишлардир. Умуман муносабатлар кескинлигича турибди.

Вашингтондагилар кучга умид боғламоқдалар, буни яшираётганлари ҳам йўқ. Боғлаганда ҳам дунёнинг қолган қисмини Америкага бўйсундираётган устун кучга умид боғламоқдалар. У ерда дипломатия ва музокаралар ракета ва бомбардимончи самолётларга тобе қилиб қўйилган. Женевада АҚШ номидан музокаралар ўтказаётган кишилар ҳам стратегик қуролларнинг янги программаларини конгрессда тасдиқлатиб олишга интилаётганликлари факт-ку, ахир.

АҚШ маъмурияти эълон қилган «самовий урушлар» режалари ҳақида ҳамма кўп нарса эшитган. Бу ибора гўё илмий ривоятдан олинган, унинг панасида еримиз учун солинаётган реал, даҳшатли хавф-хатарни яширишга уринмоқдалар. Космосни ҳарбийлаштиришни асослаш учун кўрсатилаётган важларни мен ривоят деган бўлур эдим. Мудофаа ҳақида гапириб, ҳужумга тайёргарлик кўрмоқдалар, космик қалқонни кўз-кўз қилиб, аслида космик қилични қайрамоқдалар, ядро қуролини тугатишни ваъда қилиб, амалда бу қуролни кўпайтирмоқдалар, такомиллаштирмоқдалар. Дунёда барқарорлик ўрнатмоқчимиз, деб айтмоқдалару, аммо ҳарбий мувозанатни бузишга интилмоқдалар.

Одамлар «самовий урушлар» режаларининг хавфини жуда яхши ҳис этаётганликлари сабабли бу режаларни тузган кимсалар гўё гап беозор илмий изланишлар ҳақида бормоқда, бу изланишлар гўё технология соҳасида наф келтиради, деган гапга ишонишга мажбур қилмоқчи бўладилар. Шу тузоқни ишга солиб, ўз иттифоқчиларини ҳам хатарли машмашада қатнаштиришни кўзламоқдалар.

Ҳатто космик қуролни вужудга келтириш орқали гўё ядро қуролини тугатишга эришиш мумкин, деб даъво қилмоқдалар. Бу — алдамчилик усули. Ядро қуролининг пайдо бўлиши оддий турдаги қуролни тугатмай, балки ҳам ядровий, ҳам оддий қуроллар билан қуролланиш пойгасини жадаллаштиришгагина олиб боргани каби космик қуролнинг вужудга келтирилиши ҳам бир нарсага олиб бориши мумкин. — қуролланиш пойғаси янада жадаллашади, янги-янги соҳаларни ўз ичига олади.

Мен Совет — Америка муносабатларини биринчи галда чигаллаштираётган, вақти-вақти билан бу муносабатларни қалтис кескинлик ёқасига олиб бориб қўяётган жиҳатларни алоҳида ажратиб кўрсатдим. АҚШдаги баъзи кимсалар бу ҳолатни нормал бир ҳолат деб билиб, муҳолифликни сал бўлмаса табиий аҳвол деб ҳисоблаётганга ўхшайдилар.

Биз бундай деб ҳисобламаймиз. Мухолифлик-муносабатларимизнинг туғма иллати эмас. Менимча бу — нонормал ҳолат. Бу ҳолат сақланиши асло муқаррар эмас. Биз Совет — Америка муносабатларини яхшилашни жуда зарур ишгина эмас, шу билан бирга имкони бўлган иш деб ҳам ҳисоблаймиз. Ўзаро хоҳиш бўлмаса, бунга эришиб бўлмайди, албатта.

Савол: Сизнинг АҚШ президенти билан учрашишингиз эҳтимоли тўғрисидаги масала катта қизиқиш туғдирмоқда. Бунда қандай истиқболлар бор?

Жавоб: бундай учрашув тўғрисидаги масала президент Рейган билан ёзишмамизда тилга олинган эди. Иккала томон учрашув бўлиши хусусида ижобий фикр билдирди, деб айта оламан. Уни ўтказиш муддати ва жойи келгусида келишиб олинади.

Ёзишмада СССР билан АҚШ ўртасидаги муносабатларни яхшилашга эришишнинг, бу муносабатларга бир мунча барқарор ва амалий характер бахш этишга эришишнинг биргаликдаги йўлларини топиш ҳақида кенгроқ миқёсда гап юритилган эди. Юксак сиёсий даражадаги Совет — Америка муносабатларига жиддий омил бахш этиш лозимлигига аминман. Биз СССР ва АҚШ сиёсатининг йўллари душманлик ва ўзаро курашга эмас, балки ҳамжиҳатлик йўлларини излашга, тинч ривожланишга қаратилганлигини ҳамма — халқларимиз, бошқа мамлакатлар кўриб турадиган тарзда иш олиб боришни АҚШ ҳукуматига таклиф қиламиз.

Савол: Михаил Сергеевич, кенг жабҳа бўйлаб ҳаракат қилиш лозимлиги Сиз айтган гаплардан кўриниб турибди. Шундай бўлса ҳам, Сиз тузукроқ бурилиш учун нималарни асосий восита деб ҳисоблайсиз?

Жавоб: ўзаро жадал куч-ғайрат сарфлашни шундай восита деб ҳисоблайман. Сарфлаганда ҳам дарҳақиқат кенг жабҳа бўйлаб куч-ғайрат сарфламоқ керак. Дунёдаги низоли вазиятларни бартараф этишга кўмаклашиш зарурлиги хусусидаги ўзаро ҳамжиҳатлик икки ўртадаги муносабатларга ва халқаро муносабатларга хайрли таъсир қилган бўлур эди. СССР билан АҚШ ўртасидаги икки томонлама алоқаларни ривожлантиришда иккала мамлакатга фойдали тарзда ҳам кўп иш қилиш мумкин.

Бинобарин, сиз асосий восита деб тилга олган нарсаларнинг ҳаммаси хавфсизлик соҳасига киради. Бу ишни конкрет равишда нимадан бошламоқ керак?

Модомики, қурол-яроғларни қисқартириш ҳақида келишиб олиш учун стол атрофига тўпланилган экан, лоақал бу қурол-яроғларни кўпайтирмай туриш керак. Шу сабабли биз СССР билан АҚШ музокаралар ўтказаётган бутун давр мобайнида зарбдор космик қуролларни яратишни, шу жумладан бу соҳадаги илмий-тадқиқот ишларини, шу қуролларни синаш ва жойлаштиришни тўхтатиб туришларини, ўзларининг стратегик ҳужум қуролларини кўпайтирмасликларини таклиф қиламиз. Айни бир вақтда Европада Американинг ўртача олисликка учириладиган ракеталарни жойлаштириш ва шунга мувофиқ равишда, бизнинг жавоб чораларимизни кучайтириш тўхтатилиши керак.

Америка раҳбарлари қурол-яроғларни тубдан қисқартириш тарафдори эканликларини айтмоқдалар. Ҳақиқатан ҳам шундай бўлса, аввал қуролланиш пойғасини тўхтатиш ва дарҳол уларни қисқартиршга ўтиш мантиқий иш бўлур эди.

Биз — ҳалол мулоқот тарафдоримиз. Ўзимизнинг холис ниятимизни яна намойиш этишга тайёрмиз. Шу кундан эътиборан Совет Иттифоқи Европада ўзининг ўртача олисликка учириладиган ракеталарини жойлаштиришни тўхтатиб қўйишини, бошқа жавоб чораларини амалга оширишни тўхтатишини таъкидлаб ўтмоқчиман. Ўртача олисликка учириладиган ракеталаримизни жойлаштиришни тўхтатиш ҳақидаги қароримиз шу йилнинг ноябригача амал қилади. Шундан кейин биз қандай қарорга келишимиз АҚШнинг биздан намуна олиши ёки олмаслигига: У Европада ўзининг ўртача олисликка учириладиган ракеталарини жойлаштиришни тўхтатиб қўйиши ёки тўхтатмаслигига боғлиқ бўлади.

Хулоса қилиб шундай демоқчиман. Совет — Америка муносабатларини яхшилаш учун, умумий халқаро вазиятни соғломлаштириш учун имкониятлар бор. Бу имкониятларни қўлдан чиқармаслик керак. Бу имкониятларни конкрет сиёсат, амалий қарорлар йўлига солиб юбориш лозим.

20 АПРЕЛЬ — КОММУНИСТИК ШАНБАЛИК КУНИ

ЎН БИРИНЧИ БЕШ ЙИЛЛИК ФОНДИГА

ТОШКЕНТ тўқимачилик комбинати фабрика ва филиалларида ленинча коммунистик шанбалик ҳисобига ишлаб бериш бошланди. Айрим фабрикалар, цехлар, филиаллар коллективлари шанбаликни ўтказдилар. Чунки 20 апрель — комбинатнинг кўпчилик бўлимларида оддий иш куни бўлади, шунинг учун тўқимачилар ўзларининг меҳнат байрамини ўтказиш графигини тузиб чиқдилар. Тўқувчилар, ип ўровчилар, йигирувчилар ва бошқа касб эгалари дам олиш кунлари навбати билан иш жойларига чиқмоқдалар.

Шанбалик самарали ўтиши учун ҳамма фабрика ва филиалларда штаблар тузилди. «Қизил шанбалик»да қилинадиган иш ҳажми унинг иштирокчиларига аниқ белгилаб берилди. Масалан, 2-фабрика коллективи 18 тонна калава, 133 минг метр хом сурп тўқиб чиқарадилар. Шу куни улар жами 140 минг сўмлик маҳсулот тайёрлайдилар. Ип-йигирув фабрикаси ишчилари эса 10 тонна калава ва ками билан миллион ғалтак ип ишлаб чиқариш мажбуриятини олганлар.

Комбинатда ҳаммаси бўлиб, 850 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилади. Жумладан 46 тонна калава, 400 минг погон метр хом сурп тайёрланади. 750 минг метр тайёр газламага гул босилади. Ишлаб чиқаришдан тушган 30 минг сўм маблағ ўн биринчи беш йиллик фондига ўтказилади.

Доҳиймиз В. И. Ленин туғилган куннинг 115 йиллигига бағишланган Бутуниттифоқ коммунистик шанбалиги куни комбинатга уруш ва меҳнат ветеранлари, мактаб ўқувчилари, олий ва ўрта махсус ўқув юртларининг студентлари таклиф қилинади. Улар шу куни тўқимачилар билан ёнма-ён туриб беш йилликнинг якунловчи йилида комбинат коллективи зиммасига олган мажбуриятларнинг бажарилишига ўз ҳиссаларини қўшадилар.

А. ГЕХТЛЯР,
«Тўқимачилар овози» газетасининг масъул котиби.

ИШЛАР БЕЛГИЛАБ ОЛИНДИ

ТОШКЕНТ сут саноати ишлаб чиқариш бирлашмаси корхоналарида шанбалик куни бажариладиган ишлар белгилаб олинди. Барча еттита бўлинмада шу куни 450 тонна сут ва сут маҳсулотлари тайёрланиб меҳнаткашлар дастурхонига етказиб берилади. Ишлаб чиқаришда банд бўлмаган ишчи-хизматчилар ободонлаштириш, корпусларни ремонт қилиш билан шуғулланадилар. Бунинг учун меҳнат анжомлари тайёрлаб қўйилмоқда. Жумладан, ремонт ишлари учун лак-бўёқлар, оҳак, челак, кетмон, белкураклар етарли миқдорда тахт қилинди. Шанбаликда уч минг дарахт оқланади, беш минг гул кўчатининг таги юмшатилади, 800 погон метр ариқ-зовур тозаланади.

— Барча корхоналарда шанбаликнинг зўр уюшқоқлик ва унумли меҳнат билан ўтиши учун ҳамма нарса муҳайё қилиб қўйилди, — дейди бирлашма партия ташкилоти секретари, шанбалик ўтказиш штаби бошлиғи Лидия Земская. — У бизда ҳақиқий меҳнат байрами сифатида нишонланади. Ҳар бир корхонада эрта саҳардан карнай-сурнайлар, духовой оркестрлар садолари ишчи-хизматчиларни меҳнат қўйнига чорлайди. Кун бўйи корхоналар узра радиокарнайларда дилрабо куй ва қўшиқлар янграб туради, бу эса шанбаликда қатнашаётган ҳар бир кишининг юқори унум билан ишлашига ёрдам беради.

Меҳнат байрамида шунингдек юзлаб туп мевали ва манзарали дарахт кўчатлари, гуллар ўтқазилади. 15 тонна атрофида металлолом парчаси йиғилади.

А. ҒУЛОМОВ.

20 ТОННА ТОЛА ТАЙЁРЛАНАДИ

ОҚҚЎРҒОН пахта тозалаш заводи ишчилари коммунистик шанбалик уюшқоқлик ва юқори меҳнат унуми билан ўтиши учун тайёргарлик ишларини қизғин олиб бормоқдалар. Улар ҳашарда оддий иш кунларидагига нисбатан анча кўпроқ маҳсулот ишлаб чиқаришни назарда тутишмоқда.

Коммунистик меҳнат байрамида 200 нафарга яқин ишчи-хизматчи иштирок этади. Уларнинг ярмидан кўпроғи иш жойларида бўлишади, 85 киши ободонлаштириш ишлари, металлолом йиғиш билан шуғулланадилар.

Шу куни корхонада 20 тонна тола, 30 тонна чигит, олти тонна момиқ ишлаб чиқарилади. Завод территорияси ва ён-атрофига 2500 туп мевали ва манзарали дарахт кўчатлари ўтқазилади.

Заводнинг Энвер Сафаров, Ришат Асановлар мастер бўлган сменаси ишчилари топшириқни икки баравардан бажаришни мўлжаллаб туришибди. Тушган иш ҳақининг ҳаммаси беш йиллик фондига ўтказилади.

А. МУСТАФОЕВ.

Тошкент шаҳар партия комитети пленуми

8 апрель куни Тошкент шаҳар партия комитетининг пленуми бўлди. КПСС Марказий Комитетининг, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XVI ва XIX пленумларининг талаблари асосида кадрлар билан ишлашни янада такомиллаштириш соҳасида шаҳар партия ташкилотининг вазифалари муҳокама этилди. Шаҳар партия комитетининг биринчи секретари У. У. Умаров доклад қилди. **(ЎзТАГ).**

ТУҒИЛГАН КУНИНГ МУБОРАК, ЎЗБЕКИСТОН КОМСОМОЛИ!

Ўзбекистон Ленинчи Коммунистик Ёшлар Союзи 60 ёшга тўлди. 6 апрель куни Тошкентда шу воқеага бағишлаб Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг тантанали пленуми бўлди. В. И. Ленин номидаги СССР Халқлар дўстлиги саройининг байрамона безатилган залига саксонинчи йилларнинг комсомоллари билан бирга партия ветеранлари, дастлабки комсомоллар, ишлаб чиқариш новаторлари ва илғорлари, қардош республикалардан келган меҳмонлар тўпланишди.

КПСС ленинчи Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси баланд руҳ билан тантанали пленумнинг фахрий президиумига сайланади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ И. Б. Усмонхўжаевга сўз берилади.

Сизларнинг пленумингиз, дейди у, мамлакатда КПСС XXVII съездига, Улуғ Ватан урушида совет халқи қозонган Ғалабанинг 40 йиллигига актив тайёргарлик кўрилаётган бир пайтда ўтмоқда. Бу эса ҳамма ишларимиз ва ташаббусларимизга алоҳида сиёсий маъно бахш этади. Совет халқи Ленин партиясининг улуғ ишига астойдил садоқатини, унинг сиёсатини якдиллик билан қўллаб-қувватлашини ўзининг фидокорона меҳнати билан намойиш қилмоқда. Партия — В. И. Ленин сўзлари билан айтганда, «Барча меҳнаткашларнинг устози, раҳбари, йўлбошчиси» бўла оладиган ҳақиқий авангард эканини халқимиз ўзининг бутун ҳаёт тажрибаси давомида билиб келмоқда.

Барча совет кишилари каби Ўзбекистон ёшлари, меҳнаткашлари ҳам КПССнинг ички ва ташқи сиёсатини бажонидил қўллаб-қувватламоқдалар, КПСС Марказий Комитети навбатдан ташқари март Пленумининг ўртоқ М. С. Горбачевни КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари лавозимига сайлаш тўғрисидаги қарорини якдиллик билан маъқулламоқдалар.

КПСС Марказий Комитетининг март Пленуми ўртага қўйган вазифаларнинг миқёслари кенг, мақсадлари жуда юксакдир. Бу вазифаларни амалга ошириш учун барча совет кишилари жамият бахт-саодати йўлида зўр ғайрат билан ижодий ишлашлари, виждонан меҳнат қилишлари керак бўлади. Бу гап партия ва халққа садоқат билан хизмат қилишга тайёрлигини ўз ишлари, салмоқли амалий натижалари билан тасдиқлаши лозим бўлган комсомолларга, ёшларга ҳам тааллуқли эканлиги табиий.

Республика партия ташкилоти КПСС Марказий Комитетининг йўл-йўриқларига, партия Марказий Комитети март Пленумининг кўрсатмаларига, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XVI пленумининг қарорларига амал қилиб, меҳнаткашларнинг ғайрат-шижоатини ва социал активлигини ҳар томонлама оширмоқда, талабчанликни кучайтирмоқда, интизомни мустаҳкамламоқда, кадрлар билан ишлашни яхшиламоқда.

Бу эса ўз самараларини бермоқда. Хўжалик ва маданий қурилишнинг энг муҳим соҳаларида ижобий натижаларга эришилди. Якунловчи йил ва умуман беш йиллик планлари ҳамда мажбуриятларини муваффақиятли бажариш учун кўп иш қилинмоқда. Ҳамиша бўлганидек, бу ишларга ажойиб ёшларимиз, улуғ Ленин номини ифтихор ва шараф билан оқлаётган республика комсомоли салмоқли ҳисса қўшмоқдалар.

ВЛКСМнинг бутун тарихи Владимир Ильич Ленин номи билан, унинг мангу барҳаёт таълимоти билан боғланган. Комсомол партиянинг фарзандидир, Советлар мамлакатининг жанговар ёшлигидир. Партия ўзининг ишончли, жанговар резерви бўлган комсомолни доимо меҳрибонлик билан тарбиялаб ўстирди, чиниқтирди.

Республика комсомолининг олтмиш йиллик йўлини Ўзбекистон ССР билан Ўзбекистон Коммунистик партиясининг тарихидан ажратиб бўлмайди. Комсомол ўз камолотининг ҳамма босқичларида партия йўлидан борди, коллективлаштириш ва индустриялаш, социалистик жамият қуриш йилларида унинг актив ёрдамчиси бўлди.

Улуғ Ватан уруши йилларида комсомоллар кўрсатган ватанпарварлик, мардлик, Ватанга бениҳоя садоқат намуналари халқ хотирасидан ҳеч қачон ўчмайди. Ўзбекистоннинг 220 минг комсомоли ёки республика комсомол ташкилотининг 65 проценти фронтга кетди. Ёш ватанпарварлар, фронтчиларнинг ўғил ва қизлари уруш йилларида ўз оталарининг ўрнини олдилар. Уруш даврининг қийин шароитларида, ёлчиб овқатланмаган ва тўйиб ухлай олмаган даврларда улар завод ва фабрикаларда, қурилиш ва пахтазорларда фидокорона меҳнат қилдилар, ғалаба учун мамлакат ичкарисида замин тайёрладилар. Кўчириб келтирилган минглаб оилаларни комсомоллар иссиқ бағирларига олдилар.

Ўзбекистон ёшлари урушдан кейинги йилларда ҳам фидокорлик ва меҳнат қаҳрамонлиги намунасини кўрсатдилар. Йигит ва қизлар янги саноат марказларини барпо этишда, Фарҳод ГЭСини, ноёб Бухоро—Урал, Ўрта Осиё—Марказ газ қувурларини қуришда, қўриқ ерларни ўзлаштиришда актив қатнашдилар.

В. И. Лениннинг комсомол III съездида сўзлаган нутқида коммунизмни ўрганиш ҳақида ёшларга қилган тарихий васияти ҳозирги шароитда янада кўпроқ актуаллик касб этмоқда. Ёшларни коммунистик ғоявийлик, совет ватанпарварлиги ва пролетар интернационализми руҳида тарбиялаш, Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг ишончли ёрдамчиси ва бевосита жанговар резерви бўлиш — комсомол фаолиятининг олий маъносидир.

КПСС Марказий Комитетининг «Комсомолга партия раҳбарлигини янада яхшилаш ва ёшларни коммунистик руҳда тарбиялашда унинг ролини ошириш тўғрисида»ги қарорида Лениннинг коммунистик ёшлар союзининг роли тўғрисидаги таълимоти ривожланган социализмни такомиллаштириш даврида янада ижодий равишда ривожлантирилди. Мана шу муҳим умумпартиявий ҳужжатда хўжалик ва маданий қурилиш, янги инсонни тарбиялаб вояга етказишнинг барча соҳаларида ВЛКСМнинг ҳозирги шароитдаги фаолияти яхлит программаси баён этиб берилган.

Партия ўртага қўйган кенг миқёсли янги вазифалар комсомол комитетларидан иш услуби, форма ва методларини, бутун ташкилотчилик ва оммавий-сиёсий ишларни такомиллаштиришни, хўжалик ва давлат қурилишидаги роли ва масъулиятини оширишни, кадрларни ва активларни танлаш, жой-жойига қўйиш ҳамда тарбиялашни яхшилашни талаб қилади.

(Давоми 2-бетда).

Ҳар бир иш жойида юксак меҳнат интизомига эришайлик

НАЗОРАТ КУЧАЙДИ

БУ ЙИЛ колхозда 319 гектар майдонда деҳқончилик қилинади. Шу кунгача 192 гектар ерга эртанги экинлар экиб қўйилди. Тажрибали деҳқонларнинг тадбиркорлик билан иш юритишлари натижасида 146 гектар майдонга сепилган пиёз бир текис униб чиқиб гуркираб ўсмоқда. 44 гектар ердаги карамга биринчи ишлов бериш тугалланди.

— Беш йилликнинг якунловчи йилида, — дейди Бўстонлиқ районидаги Жданов номли колхоз раиси, Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати А. Абдуҳолиқов, — давлатга 9540 тонна сабзавот, 2520 тонна каноп етказиб бериш мажбуриятини олганмиз. Шубҳасиз, бу мақсадга эришиш учун тартиб-интизомни ҳар жиҳатдан мустаҳкамлашимиз зарур. Яқинда коммунистларнинг умумий йиғилишида бу масалани кўриб чиқдик. Коммунистлар барча меҳнат участкаларида ишнинг боришини назорат қилишни ўз зиммаларига олдилар. Тартиббузарларга қарши курашнинг аниқ режалари тузиб чиқилди. Ҳар бир колхозчининг ўзига топширилган ишни сифатли бажариши қонун қилиб қўйилди. Ишга кечикиб, сабабсиз кетиб қолиш, иш вақтида спиртли ичимликлар ичиш каби ярамас иллатларга барҳам бериш учун кўпчилик бўлиб курашиш ҳақида келишиб олинди ва интизомга риоя қилмовчиларга нисбатан қўлланиладиган жазо чоралари ҳам белгиланди. Тартибни бузган одам биринчи марта огоҳлантирилгач, бу ҳол иккинчи маротаба такрорланса, унинг қўшимча иш ҳақидан 10 проценти, учинчи бор содир этилганда эса 20 проценти колхоз ҳисобига чегириб қолинади. Бундан ташқари иш куни минимумини сабабсиз бажармаган колхоз аъзосига ҳам тегишли чора қўлланилади. У йил охирида тўланадиган қўшимча иш ҳақидан маҳрум этилиб, меҳнат отпускалари ҳам бекор қилинади. Меҳнат интизомини мустаҳкамлаш бўйича белгиланган мана шу тадбирларни амалга ошириш мақсадида ҳар бир бригада, ферма, автогараж ва бошқа коллективларда 5 кишидан иборат назоратчилар группаси тузилди.

Бундан ташқари хўжаликнинг барча меҳнат коллективларида махсус дафтар таъсис этилган бўлиб, унда колхозчиларнинг ишга келиб-кетиш вақти қайд этиб борилади. Тартиб-интизом қоидаларига қандай амал қилинаётганлиги ва бу соҳада олиб борилаётган ишларнинг натижалари билан мазкур дафтар орқали танишиш мумкин.

Кўрилаётган тадбирларнинг яхши самара бериши аниқ: ҳамма хушёр, сезгир, бир-бирига ҳамкор, назоратчи бўлиб меҳнат қиляпти. Дала ва боғларда иш кун сайин қизимоқда.

М. ШОЮСУПОВА.

ТОШКЕНТ химия-фармацевтика заводи эшиклари тонг билан очилди. Ана, ишчилар гурра-гурра цехлар томон ўтиб бормоқдалар. Халқ контроли группаси ва «Комсомол прожектори» штаби назоратчиларидан тузилган махсус комиссия аъзолари эшик олдида туриб ишчиларнинг ҳисобини олишаяпти.

Соат миллари 8 га яқинлашмоқда. Одамлар ҳам сийраклашмоқда. Ишчиларнинг асосий қисми ҳозир ўз иш жойларида. Лекин А. Пак, Д. Охунжонова, Х. Вайсман бугун ишга ярим соат кечикиб келишди. Кейинроқ прогулчилар сони 13 кишига етди. Комиссия аъзолари улардан кечикиши сабабини сўрашди. Лекин прогулчиларнинг баҳоналари ўринсиз эди.

Меҳнат интизомини бузганлардан беш киши ойлик мукофотининг 20 процентидан маҳрум қилинди ва қаттиқ огоҳлантирилди. 8 кишига эса қаттиқ ҳайфсан берилди.

МУКОФОТДАН МАҲРУМ БЎЛДИ

Тошкент химия-фармацевтика заводи маъмурияти ва партия ташкилотининг меҳнат интизомини мустаҳкамлаш бўйича ишлаб чиққан тадбирлари ҳар бир ишчи онгига етказилмоқда. Шу тадбирлар асосида кун сайин оммавий рейд ва текширувлар ўтказилмоқда.

Шунингдек, Тошкент тепловоз ремонти заводида ўтказилган текширув пайтида ҳам 46 кишининг ишга кечикиб келганлиги маълум бўлди. Улардан 5 киши ойлик мукофотдан маҳрум этилди, қолганлари эса қаттиқ огоҳлантирилди.

— Меҳнат интизомининг бузилишига транспорт воситаларининг график бўйича юрмаслиги сабаб бўляпти, деган таъналарни эшитаяпмиз, — дейди Тошкент трамвай-троллейбус ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи В. Загуменов. — Биз буни ҳисобга олиб белгиланган графикларга тўла риоя қилинишини таъминлаш чораларини кўряпмиз. Ой бошида барча цех ва участкаларда партия йиғилишлари ўтказилиб меҳнат интизомини мустаҳкамлаш юзасидан зарур тадбирлар ишлаб чиқилди.

Эртаси куни эрталаб соат 8 да ўтказилган рейд давомида планда кўрсатилган 327 та трамвайдан 320 таси рейсга чиққанлиги маълум бўлди. «Красновосточное» депосидан 7 та трамвай белгиланган графикдан кечикиб рейсга чиққан эди. Графикни бузган ҳайдовчиларга нисбатан тегишли жазо берилди. Улар ойлик мукофотдан маҳрум бўлишди.

С. МАТЕҚУБОВ.

ТУҒИЛГАН КУНИНГ МУБОРАК, ЎЗБЕКИСТОН КОМСОМОЛИ!

(Боши 1-бетда)

Ҳозир республика аҳолисининг кўп қисми ёшлардан иборат, халқ хўжалигида ишловчиларнинг асосий қисмини ёшлар ташкил этади. Моддий ишлаб чиқариш соҳасининг ўзида 1 миллион 800 мингдан кўпроқ ВЛКСМ аъзоси меҳнат қилмоқда, 21 мингга яқин комсомол ёшлар коллективи ишлаб турибди. Ишлаб чиқаришнинг ҳал қилувчи участкаларидаги, меҳнат унумдорлигини ва маҳсулот сифатини ошириш, иқтисод ва тежамкорлик, Озиқ-овқат ва Энергетика программаларини бажариш учун курашда комсомолларнинг авангардлик роли йил сайин кучаймоқда.

«Ёшларнинг зарбдор меҳнати, билими, ташаббуси ва ижодкорлиги — XI беш йилликка!» деган ватанпарварлик ҳаракатида 2,5 миллиондан зиёд ёш ишлаб чиқариш илғори қатнашмоқда. Қарийб икки минг комсомол-ёшлар коллективи, 139 минг йигит ва қиз беш йилликнинг тўрт йили планларини муддатидан илгари бажариб бўлди, 800 йигит ва қиз ўн биринчи беш йиллик планларини республика юбилейигача бажариб бўлинганлиги ҳақида рапорт берди.

Буларнинг ҳаммаси яхши, албатта. Бироқ, эришилган натижа билан кифояланиб бўлмайди, қадам-бақадам, кун сайин олға бориш, тобора кўпроқ ва яхшироқ пировард натижаларга эришиш керак.

Республика партия ташкилоти Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XVI пленуми қарорларини бажариш, ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини янада ошириш, Ўзбекистонда мамлакатнинг барча қардош республикалари ёрдамида барпо этилган зўр ишлаб чиқариш потенциалидан интенсив фойдаланиш борасида қилаётган катта ишларни сизлар яхши биласизлар ва бу ишларда ўзингиз ҳам актив қатнашаяпсизлар, албатта. Ишлаб чиқариш ва ижтимоий турмушнинг ҳамма соҳаларида кўп иш қилинди, ижобий силжишларга эришилди. Ўтакетган интизомсизлик, бўшашувчанликнинг ҳар қандай кўринишларига, партия, давлат, меҳнат интизомини бузиш ҳолларига, ҳар хил салбий ҳодисаларга қарши қатъий кураш олиб борилмоқда.

Шу билан бирга қилинган ишларни сабот билан амалга ошириладиган катта ишларнинг бошланиши дебгина билмоқ керак. Аммо, биринчи квартал якунларига кўра республиканинг бир қанча корхоналари план ва мажбуриятларни бажармади, давлатга бир неча миллион сўмлик маҳсулот кам берилди. Бунга тоқат қилиб бўлмайди. Ҳали ҳам баъзи кишилар республикада тартиб ўрнатиш, вазиятни соғломлаштириш соҳасида кўрилаётган чораларни вақтинчалик ҳодиса, навбатдаги кампания деб ҳисобламоқдалар.

Бундай кишиларга қатъий ва равшан қилиб айтиш керак: ўтмишга қайтиш йўли йўқ ва бўлиши ҳам мумкин эмас. Ўртоқ М. С. Горбачев КПСС Марказий Комитетининг 1985 йил навбатдан ташқари март Пленумида таъкидлаб ўтганидек, партиянинг интизом, уюшқоқлик, тартибни янада мустаҳкамлаш соҳасидаги йўли ўзгармас йўлдир. Республика партия ташкилоти меҳнаткашларнинг қизғин маъқуллашига ва актив мададига таяниб бундан буён ҳам ҳамма соҳаларда турмушнинг ленинча нормаларини изчиллик билан қарор топтиради, ривожланган социализмнинг олий талабларига мувофиқ иш тутаберади. Бу фаолиятда биз комсомолнинг иштирокига, сизларнинг ишингизга тўла-тўкис умид қиламиз.

Комсомол Марказий Комитети, область, шаҳар, район комитетлари барча бошланғич комсомол ташкилотлари Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XVI пленуми йўлидан бориб, ҳар бир иш жойида интизомни бутун чоралар билан мустаҳкамлашлари, йигит ва қизларнинг куч-ғайратларини ижтимоий ишлаб чиқаришни интенсивлашга, фан-техника тараққиёти ютуқларини жорий этишга қаратишлари зарур.

Биз республика комсомолларини, барча йигит ва қизларини жамики янги ва илғор тажрибаларнинг ташаббускорлари бўлишга, ижодкорлик, ташаббускорлик, социалистик омилкорлик кўрсатишга, план ва социалистик мажбуриятлар сўзсиз бажарилишига эришишга чақирамиз. Улуғ Лениннинг «Фақат ишчи ва деҳқонлар билан биргаликдаги меҳнатдагина ҳақиқий коммунистлар бўлиш мумкин» деган васиятини шараф билан бажармоқ керак.

Республика комсомоли Мирзачўл, Жиззах ва Қарши даштларининг қўриқ ерларини ўзлаштиришда кўпдан-кўп зарур ва фойдали ташаббусларни кўтариб чиқди. Бу иш ҳозир ҳам давом этмоқда. КПСС Марказий Комитети 1984 йил октябрь Пленумининг қарорларига жавобан юзлаб янги кўнгиллилар қалб амри билан ҳувиллаб ётган ерларни гуллаб-яшнаб турган воҳага айлантириш учун жўнаб кетдилар

Айниқса маҳаллий миллатлар вакиллари орасидан ишчилар синфининг ёш ўринбосарларини тарбиялаб воята етказиш жуда катта сиёсий ва социал аҳамиятга молик вазифадир. Ёшларни ишчилар синфига мансубликдан фахрланиш туйғуси руҳида сабот билан тарбиялаш, ишчи касбларининг обрў-эътиборини кўтариш лозим.

Бошлаб юборилган умумий таълим ва ҳунар-техника мактаби ислоҳоти бу жиҳатдан жуда катта имкониятлар очади. Модомики шундай экан, комсомол ташкилотлари ислоҳот ўртага қўяётган масалаларни ҳал этишга активроқ қўшилишлари керак.

Дала ва фермаларнинг меҳнатчилари олдида мураккаб вазифалар турибди. Биз қишлоқ хўжалиги илғорларининг яқинда бўлиб ўтган кенгашида ҳаракатларимиз программасини белгилаб олдик. Бу программани бажаришда республика комсомоли, барча ёшлари муҳим ўрин олади. Пахтачиликни механизациялаш, маккажўхори дони етиштириш ишлари устидан оталиқ қилишга кўпроқ конкретлик бахш этиш зарур. Хуллас, Озиқ-овқат программасини амалга оширишга комсомолларнинг ҳиссасини доимо кўпайтириш керак.

Республика комсомоли ёш авлодни ғоявий жиҳатдан чиниқтириш соҳасида катта тажриба орттирган. Сиёсий маориф системаси, партия билан халқнинг революцион, жанговар ва меҳнат шуҳрати жойлари бўйлаб ўтказиладиган юришлар, интернационал дўстлик клублари — мана шуларнинг ҳаммаси ёшларни юксак сиёсий ҳушёрлик, буржуа идеологиясига, душман пропагандасига нисбатан муросасизлик руҳида тарбиялашга, СССР халқларининг улуғ қардошлик оиласига мансубликдан фахрланиш туйғусини камол топтиришга актив кўмаклашади.

Ёшларни руҳий ва жисмоний жиҳатдан уйғун равишда вояга етказиш, оммавий, физкультура ҳаракатини кенг авж олдириш, йигит-қизларни меҳнатга ва мудофаага тайёрлаш вазифаларини ҳал этишда ҳам комсомол муҳим роль ўйнайди.

Халқаро империализм, синфий душманларимиз совет ёшларига зарарли таъсир ўтказишга уринмоқдалар. Шу сабабли ёшларимизни коммунистик ғоявийлик, Ватанга садоқат руҳида бундан буён ҳам тарбиялайвериш, ВЛКСМ устави, коммунизм бинокорининг ахлоқ кодекси ҳар бир йигит-қизнинг ҳаёт ва феъл-атвор нормаси бўлиб қолишига эришиш зарур.

Айниқса, ҳозирги вақтда, мамлакатимиз, бутун тараққийпарвар инсоният Улуғ Ватан урушида совет халқи қозонган Ғалабанинг 40 йиллигини нишонлашга ҳозирлик кўраётган бир пайтда бу ишни айниқса, кучайтириш лозим. Комсомол темурчилар ҳаракатини қайтадан тиклаши, ҳар бир уруш ветеранига меҳрибонлик ва эътибор кўрсатиши керак.

Ҳозирги халқаро вазиятнинг мураккаб шароитида потенциал душманимиз кўп миллатли Ватанимизнинг шон-шарафи ва озодлигига, социалистик ҳамдўстлик мамлакатларига тажовуз қилган тақдирда муносиб равишда қақшатқич зарбага учрашини билиши керак. Аммо бунинг учун, Владимир Ильич Ленин айтганидек, «Ҳарбий ишни чинакамига ўрганиб олиш», ўзини меҳнатга ва мудофаага шайлаш керак.

Бу йил халқаро ёшлар йили, ёшлар ва студентларнинг Москвадаги XII жаҳон фестивали йилидир. Бу эса тинчлик ва халқаро хавфсизлик учун курашда Ленин комсомолининг фаолиятини кучайтириш учун яхши шарт-шароит яратади. Ватанимизнинг тинчлик сўзи, социализм тўғрисидаги ҳақиқат чет эллардаги ҳар бир йигит ва қизга етиб борадиган бўлиши, уларни халқлар тинчлиги, социал тараққиёти ва дўстлиги йўлидаги ҳаракатда фаол қатнашишга руҳлантириши лозим.

Ўзбекистон комсомоли ўзининг Ленин партияси ишига ихлосмандлигини, кекса авлодларнинг қаҳрамонона анъаналарига содиқлигини меҳнатдаги ва ўқишдаги илҳомбахш муваффақиятлари билан тасдиқламоқда. Республика партия ташкилоти коммунистик қурилиш вазифаларини ҳал этишда комсомолнинг ролини ошириш ҳақида аввалгидек доимо ғамхўрлик қилаверади.

Республикани иқтисодий ва социал ривожлантириш планларини амалга оширишда актив иштирок этганлиги учун ҳамда олтмиш йиллиги муносабати билан Ўзбекистон Ленинчи Коммунистик Ёшлар Союзи Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотланган эди. И. Б. Усмонхўжаев шу мукофотни топширди.

Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари Б. А. Алламуродов республика комсомолининг олтмиш йиллигига бағишлаб доклад қилди. У Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Табрикномаси, республика комсомол ташкилоти Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотланганлиги тантанали пленум қатнашчиларида зўр таассурот қолдирганлиги тўғрисида гапирди.

Ўртоқ Алламуродов республика комсомолларининг катта отряди партия билан комсомолнинг шонли анъаналарини бундан буён ҳам муқаддас билиб асраб, кўпайтираверадилар, ўзларининг бутун кучи, билими ва ғайрат-шижоатини жамиятимизнинг социал ва иқтисодий тараққиётига, улуғ Ватанимизнинг қудратини кучайтиришга ва мудофаа қобилиятини оширишга бағишлайверадилар, КПСС XXVII съездини муносиб кутиб оладилар, деб республика комсомоллари, барча йигит ва қизлари номидан КПСС Марказий Комитетига, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетига ваъда беради.

Тантанали пленумда ВЛКСМ Марказий Комитетининг секретари В. В. Андрианов нутқ сўзлади. У республика комсомолларини шонли олтмиш йиллик билан қутлади, Ўзбекистон комсомоллари ва ёшларига социалистик Ватан бахт-саодати йўлидаги меҳнатда ва ўқишда янги-янги муваффақиятлар тилади.

Пленумда сўзга чиққан делегацияларнинг раҳбарлари: ВЛКСМ Москва шаҳар комитетининг секретари А. О. Перфильев, Ленинград область комсомол комитетининг иккинчи секретари С. Е. Романов, Иваново область комсомол комитетининг биринчи секретари Н. Л. Вислова, Қозоғистон ЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари С. А. Абдураҳманов, Қирғизистон ЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари О. А. Абдикаликов, Тожикистон ЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. М. Султонов, Туркманистон ЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари Ж. К. Чориева республика комсомол ташкилотига қизғин қутловлар топширишди.

Комсомол ветеранлари номидан дастлабки комсомолларнинг ишлаб чиқариш ёш илғорларига мурожаатномаси топширилди, мурожаатномада ҳозирги авлод совет халқининг шонли революцион, жанговар ва меҳнат анъаналарини муқаддас билиб асраш ҳамда кўпайтиришга даъват этилган.

Йиғилиш аҳли республика шонли пионерлари вакилларининг, Қизил байроқ орденли Туркистон ҳарбий округи жангчиларининг табрикномаларини самимий кутиб олди.

Пленум қатнашчилари республика комсомолининг 60 йиллиги номидаги кўнгиллилар отрядига зарбдорларча меҳнат қилиш учун оқ йўл тилаб қолдилар. Бу отряд тўппа-тўғри пленумдан Жиззах, Сирдарё ва Қашқадарё областларидаги қўриқ районларни ўзлаштиришга, Новгород областига жўнаб кетди. Пленум арафасида эса 320 нафар йигит ва қиз комсомол йўлланмалари билан Ноқоратупроқ зонани ўзлаштиришга, «Атоммаш», Череповецдаги «Аммофос» заводи қурилишига йўл олган эдилар.

Пленум КПСС Марказий Комитетига баланд руҳ билан табрикнома йўллади.

Тантанали пленумда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлари Р. Ҳ. Абдуллаева, Е. А. Айтмуротов, В. П. Анишчев, Ғ. Ҳ. Қодиров, В. К. Михайлов, Т. Н. Осетров, Н. И. Попов, О. У. Салимов, Ҳ. А. Шоғазатов, Т. А. Алимов, В. А. Головин, У. У. Умаров, В. А. Хайдуров иштирок этдилар.

(ЎзТАГ).

● Ушбу суратда Тошкент ўйинчоқлар фабрикасининг моҳир пайвандловчиси Ҳайриниса Қорабоевани кўриб турибсиз. Смена топшириқларини мунтазам ортиғи билан адо этиб келаётган бу илғор ишчи шу кунларда келгуси беш йилликнинг дастлабки ойлари ҳисобига меҳнат қилмоқда.

А. Зуфаров фотоси.

ОБЛАСТЬ СЕМИНАР-КЕНГАШИДАН

КЎП НУСХАЛИ ГАЗЕТАЛАР ИШИГА БАҒИШЛАНДИ

6 апрелда Тошкент область партия комитетида корхона, хўжалик, муассаса, ташкилот ва ўқув юртлари партия комитетлари секретарлари ва кўп нусхали газета редакторларининг область семинар-кенгаши бўлиб ўтди. Семинар-кенгашда область партия комитети пропаганда ва агитация бўлими мудири Э. Ш. Шодмонов партия комитетларининг кўп нусхали матбуотга раҳбарлик қилишдаги роли ва ўрни тўғрисида доклад қилди.

Семинар-кенгаш қатнашчилари кўп нусхали газеталарнинг коллективда пропагандистлик ва ташкилотчилик вазифасини бажариши учун уларга раҳбарлик бўйича тўпланган тажрибалар билан ўзаро ўртоқлашдилар.

Семинар-кенгашда кўп нусхали газеталарга партия раҳбарлигини янада яхшилашга қаратилган тавсиялар қабул қилинди.

БУЛАР ҲАҚИДА КАМ ЁЗИЛАДИ

ҒИШТ ТАХЛОВЧИ

ЭРДАВЛАТ ака Тақжоновнинг касби — ғишт тахловчи. Юзаки қараганда бу касб жуда оддийдек туюлади. Аслида эса ундай эмас, унинг ҳам ўзига хос машаққатлари ва «сир»лари бор. Аввало туннель печларига ғишт жуда росамади билан тахланиши керак. Шундай қилинганда кўпроқ кетиши мумкин. Шунда, маълум миқдордаги ёқилғини сарфлаб, одатдагидан ортиқроқ миқдорда ғишт пишириш имкони туғилади. Шунинг учун ҳам Келесдаги 7-ғишт заводлари бошқармасида моҳир ғишт тахловчининг номини ҳурмат ва эҳтиром билан тилга олишади.

Эрдавлат ака бу касбда 32 йилдан бери ишлаб келмоқда. Шу йиллар давомида у кўпгина шогирдлар тайёрлади. Улар орасида касбга меҳр қўйиб, уни ардоқлаётганлар кўпчиликни ташкил этади. Мураббий ишчи ҳар сменада камида билан 10 минг дона ғиштни тахлашга улгуради. Унинг таълимини олган Тамара Седова, Владимир Удод, Нажим Аҳмаджоновлар ҳам ўз устозлари каби унумли ишламоқдалар.

Мураббий ғишт тахловчининг узоқ йиллар давомидаги самарали меҳнати муносиб тақдирланган. Унинг кўксини Меҳнат Қизил Байроқ ордени ва қатор медаллар безаб турибди. Сурати эса неча йиллардан бери завод Ҳурмат тахтасидан тушмай келмоқда.

Бошқарма коллективи ўтган йили республикамиз қурилишларига 44 миллион дона ғишт ҳамда 2 миллион дона блок етказиб берди. Ишчиларнинг бу йилги меҳнатлари ҳам дуруст бўлмоқда. Ўтган икки ойда бинокорлик материаллари ишлаб чиқариш плани тўла адо этилди. Бунда ғишт тахловчи Эрдавлат ака Тақжонов ва шогирдларининг ҳам муносиб ҳиссаси бор.

Т. ЖЎРАЕВ.

● Ўзбекистон сабзавот, полиз экинлари ва картошкачилик илмий-тадқиқот институтининг лаборатория мудири, навшунос Абдунаби Ҳакимов редисканинг «тезпишар» деб номланган турини яратди. Бу нав уруғи тўрт ҳафта давомида етилиб, гектаридан 250 центнердан ҳосил бера бошлайди. Унинг маҳсулоти уч-тўрт кунгача сифатини йўқотмайди. Шу кунларда бу нав уруғи республикамиз ва Москва, Волгоград областлари хўжаликларига жўнатилмоқда. Суратда: А. Ҳакимов лаборант М. Набиева билан буюртмачиларга жўнатиладиган уруғни ҳозирлашмоқда.

А. Усмонов фотоси.

(ЎзТАГ).

УРУШ ҚАТНАШЧИЛАРИГА ЭСДАЛИК СОВҒАЛАРИ

СОВЕТ халқининг немис фашизми устидан қозонган Буюк Ғалабасининг 40 йиллиги тантанали нишонланадиган дамлар тобора яқинлашмоқда. Шу муносабат билан бутун мамлакатда бўлганидек, Тошкент областининг ҳамма шаҳар ва қишлоқларида ҳам байрам тараддуди янада кенг қулоч ёймоқда.

Корхона ва ташкилотларда, колхоз ва совхозларда байрамолди социалистик мусобақаси қизғин тус олаётган бўлса, мактабларда ва кўпгина меҳнат коллективларида Улуғ Ватан уруши ветеранлари ва инвалидлари билан қизиқарли учрашувлар ўтказилаётир. Ветеранларга нисбатан ҳурмат-эътибор кучайтирилиб, имтиёзлар кўлами кенгайтирилмоқда.

Бекобод район социал таъминот бўлимининг уруш ветеранлари ва инвалидларига кўрсатаётган ғамхўрликлари, айниқса, ибратлидир. Бўлим улар учун турли қулайликлар яратиб бериш билан бирга байрам муносабати билан қимматбаҳо эсдалик совғалари тайёрламоқда.

РАЙОН СОЦИАЛ ТАЪМИНОТ БЎЛИМЛАРИДА

Яқинда социал таъминот бўлими район партия комитети ва район ижроия комитетининг амалий ёрдами ва ҳамкорлигида яхши бир тадбирни амалга оширди. Район партия комитетининг биринчи секретари Э. Ҳатамов район ижроия комитети раисининг муовини Қ. Деҳқонов билан бирга район территориясида истиқомат қилувчи етти нафар Улуғ Ватан урушининг биринчи группа инвалидлари хонадонларида бўлди. Район раҳбарлари инвалидларнинг уй-жой ва турмуш шароитлари билан танишдилар, талаб-истаклари билан қизиқдилар. Улар уруш ветеранларини Буюк Ғалабанинг 40 йиллиги билан самимий табриклаб, қимматбаҳо совғалар тақдим этдилар. Биринчи группа инвалиди Т. Қаноатовга 80 ёшга тўлганлиги ва байрам муносабати билан гилам совға қилинди. Шунингдек уруш ветерани А. Воҳидов, В. Бучин, И. Кочетков, И. Мачин, Р. Қаҳрамонов, Б. Аҳмедовларга ҳам турли хил қимматбаҳо эсдалик совғалари тақдим этилди. Ветеранлар ўзларига кўрсатилган бундай иззат-ҳурматдан ғоят миннатдор бўлдилар.

Г. ЙЎЛДОШЕВА.

АТЕИСТИК ТАРБИЯГА КОМПЛЕКС ЁНДАШАЙЛИК

Илмий-амалий конференция

Янги инсонни камол топтиришда кенг меҳнаткашлар оммаси, шу жумладан, ёшлар орасида янги совет маросимлари ва урф-одатларини пропаганда қилиш, уларни ҳаётга татбиқ этиш муҳим роль ўйнайди. КПСС XXVI съезди, партия Марказий Комитетининг июнь (1983 йил) Пленуми қарорларида ҳам халқ ўртасида илмий-материалистик дунёқарашларни янада активроқ тарғиб қилиш, умуман атеистик тарбияга эътиборни кучайтириш, совет маросимларини турмушга қатъият билан жорий этиш зарурлиги кўрсатилган.

В. И. Ленин номидаги Тошкент Давлат университети ректорати, партия, касаба союз, комсомол ташкилотлари партиянинг бу талабларидан келиб чиққан ҳолда атеистик тарбияни такомиллаштириб бормоқдалар, совет маросимлари ва урф-одатларини ёшлар ҳаётига татбиқ этиш чораларини кўраётирлар.

«Янги совет маросимлари ва байрамларининг коммунистик тарбиядаги роли» мавзусида университетда ўтказилган илмий-амалий конференцияда шу соҳада қилинган ишлар умумлаштирилди, олдинда турган вазифалар белгилаб олинди.

Конференцияни университет ректори, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги С. Х. Сирожиддинов очди. У университетда ўз тажрибалари ҳамда мамлакатдаги бошқа олий ўқув юртларининг тажрибаларини умумлаштириш асосида маросимларнинг муайян системаси қарор топганлигини таъкидлади.

Улуғ Октябрь туфайли туғилган ажойиб революцион анъаналар, В. И. Ленин номи билан боғлиқ тантаналар, жанговар шон-шуҳрат байрамлари, фан намоёндаларини шарафлаш, касб-ҳунар, билим кунлари ва бошқа маросимлар университет ёшларининг турмушидан мустаҳкам ўрин олмоқда. Янгича анъаналар ёшларни совет ватанпарварлиги ва пролетар интернационализми, марксизм-ленинизм идеалларига садоқат руҳида тарбиялаш мақсадларига хизмат қиляпти.

Илмий-амалий конференцияда профессор А. Абдусамедовнинг «КПСС XXVI съезди қарорлари асосида студент ёшларни коммунистик руҳда тарбиялашда совет маросимлари ва байрамларининг ролини ошириш», фалсафа фанлари доктори М. Нурматовнинг «Маросимларнинг эстетик моҳияти», студентлар касаба союзи комитетининг раиси А. Мўминовнинг «Тошкент Давлат университети касаба союз ва комсомол ташкилотларининг интернационал анъаналарини ривожлантириш бўйича тажрибаси ва бу тажрибаларнинг студент ёшларни коммунистик руҳда тарбиялашдаги роли», профессор М. Турсунхўжаевнинг «Янги совет маросимлари ривожланган социализм шароитларида шахсни камол топтиришнинг муҳим омили» мавзуларидаги докладлари тингланди.

Доцент Б. Искандаров, катта ўқитувчилар В. Иофе, Н. Колемасова ва Л. Ефимовалар, доцент Л. Ждаркин студент ёшларни тарбиялашда совет маросимлари ва байрамларининг ролини ошириш масалалари ҳақида гапирдилар.

Конференцияда коммунистик тарбияда янги совет маросимлари ва байрамларининг ролини ошириш тўғрисида тавсиялар қабул қилинди.

ПОЙТАХТ ҚУРИЛИШЛАРИДА

ЯНГИ ЁТОҚХОНА

ПОЙТАХТИМИЗНИНГ У. Юсупов ҳамда Хуршид кўчалари кесишган ерда яна бир кўркам 9 қаватли бино фойдаланишга топширилди. 221 ўринли бу ётоқхонага Чкалов номли Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси ишчилари кўчиб кирдилар.

Замонавий архитектура асосида яратилган ётоқхонани 12-қурилиш трестининг 65-қурилиш бошқармаси қурувчилари бунёд этдилар. Объектда Тоҳир Жонибеков бошлиқ «Коммунистик меҳнат коллективи»нинг Р. Алиев, М. Ҳасанов, Ҳ. Ғофуров, А. Нишонов, Р. Зокиров, З. Иноятов каби тажрибали қурувчилари ғайрат-шижоат кўрсатдилар. Шу туфайли объект муддатидан илгари фойдаланишга топширилди.

Ётоқхонада ошхона, буфет бошқа ёрдамчи хоналар мавжуд.

Ҳ. ИНОҒОМОВ.

ЖАРЛИК ЕРЛАРДАН ФОЙДАЛАНИЛМОҚДА

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси тупроқшунослик ва агрохимия институтида жарлик ёқаларидаги ерларни мелиорациялаш ва ўзлаштиришнинг самарали усуллари устида тадқиқотлар олиб борилмоқда. Изланишлар натижасида биргина Тошкент областининг ўзида оқава сувлар туфайли 15 минг гектардан кўпроқ жарлик ер вужудга келганлиги аниқланди.

Институт олимлари Калинин райони территориясидаги ана шундай майдонларнинг картасини тайёрлаб район агросаноат бирлашмасига топширдилар. Олимлар тавсияси шу кунга қадар районда фойдаланилмай ётган 200 гектарга яқин ерни ўзлаштиришда қўл келади. Экин майдонига айлантирилган ҳар гектар ер йилига 1,5 минг сўмликдан кўпроқ самара бера бошлайди.

А. СИЗОВ.

Чиноз районида партия XXVI съезди, КПСС Марказий Комитетининг июнь (1983 йил) Пленуми, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XVI пленуми қарорлари асосида меҳнаткашларни атеистик руҳда тарбиялашни янада яхшилаш, янгича маросимларни турмушга жорий қилишга бағишланиб семинар-кенгаш ўтказилди. Унда партия, касаба союз, комсомол ходимлари, қишлоқ ва посёлка Советлари ижроия комитетларининг раислари, маҳалла комитетларининг раислари, колхоз раислари ва совхоз директорларининг маданий-маиший ишлар бўйича ўринбосарлари, маъмурий органларнинг ходимлари, атеист лекторлар иштирок этдилар.

Тажрибалари билан ўртоқлашдилар

Семинар-кенгаш қатнашчилари «Билим» жамияти Тошкент область ташкилотининг илмий атеизм бўйича илмий-методик советининг раиси, геология-минералогия фанлари доктори М. Зокиров, Тошкент халқ хўжалиги институтининг катта ўқитувчиси, фалсафа фанлари кандидати А. Сайдалиев, Чиноз район партия комитетининг иккинчи секретари Э. Собиров, район ижроия комитети раисининг ўринбосари М. Давроновларнинг докладларини тингладилар.

Шундан сўнг район меҳнат коллективлари ва аҳоли турар-жойларида атеистик пропагандани йўлга қўйиш янгича маросимларни турмушга жорий этиш бўйича тўпланган тажрибалар ўртоқлашилди. Бу ишлардаги тажрибалар ҳақида Охунбобоев номли колхоз партия комитетининг секретари У. Умаров, Чиноз қишлоқ Совети ижроия комитетининг раиси Л. Жалилова, Чиноз шаҳридаги Охунбобоев номли маҳалла комитетининг раиси С. Раимовлар гапириб бердилар.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

«ҚИММАТГА ТУШГАН ҚУЛАЙЛИК»

Газетамизнинг шу йил 2 февраль сонида «Газетхон танқид қилади» рубрикаси остида юқоридаги сарлавҳали танқидий хабар эълон қилинган эди. Унда Октябрь бозоридан Калинин районидаги «Бўзсув» совхозининг 2-бўлимига қатнаб турган 160-автобус энди совхоз марказидан қайтаётганлиги, бундан 2-бўлим аҳолиси қийналаётганлиги баён қилинган эди. Совхоз марказидан қатнаётган 173-маршрутли автобуслар 2-бўлимгача қатнайдиган қилинса бўлмасмикин, деб сўрашган эди хат муаллифлари.

Ушбу шикоят юзасидан пассажирларни ташиш область ишлаб чиқариш автогрести бошқарувчисининг ўринбосари Т. Мирзабоевдан қуйидаги жавобни олдик:

Мақола шу маршрутда қатнайдиган автобус ҳайдовчилари иштирокида ўтказилган йиғилишда муҳокама қилинган. Шикоятда келтирилган фактлар ўринли эканлиги таъкидланган ва ўзбошимчалик қилган ҳайдовчилар қаттиқ огоҳлантирилган. Агар бундай аҳвол такрор содир бўлса, уларга нисбатан жиддий чора кўриш қайд этилган.

Шу кунларда 3 та автобус «Бўзсув» совхозининг 2-бўлимига мунтазам қатнаб турибди. Бу маршрут Калинин район автобус-таксомотор парки эксплуатация ва ҳаракат хавфсизлиги бўлими томонидан назорат остига олинди.

Танқидий мақола юзасидан Тошкент шаҳар пассажирлар автотранспорти ишлаб чиқариш бош бошқармасидан олинган жавоб хатида эса ҳозирги кунда 173-маршрутдаги автобуслар «Бўзсув» совхоз марказига эмас, «Ўзбекистон» паррандачилик фабрикасига қатнаётганлиги, шу туфайли совхознинг 2-бўлим аҳолиси талабини қондириш имкони йўқлиги айтилади.

Қишлоқ меҳнаткашлари ҳузурида

«Билим» жамияти область ташкилотининг лекторлари — Ўзбекистон ССР Фанлар академияси тарих институтининг илмий ходими, тарих фанлари кандидати М. Қосимова ҳамда Тошкент давлат чет тиллар педагогика институтининг доценти, филология фанлари кандидати Ў. Бозоровлар Тошкент район қишлоқ хўжалиги ходимлари ҳузурида бўлиб, атеистик мавзуларда лекциялар ўқидилар. Олимларнинг «Дин ва ҳозирги замон», «Ўзбекистон хотин-қизлари коммунизмнинг актив қурувчилари», «Илмий материалистик дунёқараш учун», «Янгича маросимлар — ҳаётга!» мавзуларидаги лекциялари Охунбобоев номли, Ленин номли, Ильич номли колхозлар аъзолари, район халқ маорифи бўлими ходимларида катта қизиқиш уйғотди.

ҲАР БИР НИҲОЛНИ АСРАЙЛИК

Саҳий табиатнинг ажралмас қисми унинг ўсимликлар дунёсидир. Инсон ҳаётини эса уларсиз тасаввур қилиб бўлмайди. Кўҳна табиат маҳсули — яшил дунёни асраш-авайлаш унинг келгуси авлод учун ҳам мерос қилиб қолдириш турмушимизнинг асосий масалаларидан бирига айланди. Бу борада Ўзбекистон ССР Фанлар Академиясининг Ботаника институти олимлари катта илмий-тадқиқотлар олиб бормоқдалар. Илмий лабораторияларда Ўзбекистон территориясидаги ўсимликларни ўрганиш, кўпайтириш, муҳофаза қилиш соҳасидаги изланишлар қандай самара келтиряпти? Мухбиримиз Адолат НОСИРОВАнинг институт директори Ўзбекистон ССР Фанлар Академиясининг академиги, СССР Давлат мукофотининг лауреати Ж. К. САИДОВ билан суҳбати ана шу ҳақда бўлди:

— Жўра Камолович, ўлкамиз табиатини илмий ўрганиш тарихи, ботаник олимларнинг қўлга киритаётган ютуқлари ҳақида сўзлаб берсангиз.

— Ўлкамиз табиати ранг-баранг ва бой. Уни энг аввало машҳур тадқиқотчилар Семёнов-Тяншанский, Федченко, Северцов, Палецкийлар бошлаб берган эдилар. Лекин Ўрта Осиёни, Ўзбекистон флораси ва ўсимликлар қатламини жиддий ўрганиш фақатгина Улуғ Октябрь социалистик революциясидан сўнг бошланди. Ленин йўлланмаси билан республикамизга йирик ботаник олимлар Коровин, Баранов, Райкова, Виденскийлар келишди.

Ўзбекистонда дастлабки изланишлар пахтачилик, зоология, микробиология, ботаника соҳалари бўйича битта илмий текшириш институтига бирлашган эди. Кейинчалик ҳар бир соҳа алоҳида тадқиқот муассасаси бўлиб ажралиб чиқди. Шундагина бизнинг кенг қамровли изланишларимиз учун янги имкониятлар яратилди. Ҳозир институтимизда 12 та лаборатория мавжуд бўлиб, унда 200 га яқин илмий ходим ботаника фанининг турли тармоқларида хизмат қилмоқда. Улар орасида икки академик, етти фан доктори, 40 нафар фан кандидати бор.

Ботаник олимларнинг ўсимликлар дунёсини ўрганиш борасидаги дастлабки илмий изланишлари натижасида «Ўзбекистон флораси» деб номланган йирик 6 томлик асар яратилди. Мазкур асарга Ўзбекистон шароитида ёввойи ҳолда ўсадиган 4200 га яқин тур ўсимлик киритилган.

Бизнинг бой флорамиз орасида йил сайин камайиб бораётган турлар ҳам кам эмас. Уларга асосан янги ерлар ўзлаштирилиши, техника тараққиёти давридаги қурилишларнинг сони ортиб бориши, нодир ва манзарали ўсимликларни поймол қилиниши сабаб бўлмоқда. Оқибатда, ботаниклар таъбири билан айтганда ёввойи ўсимликларнинг генофонди, яъни табиий шароитда ўсиб туриши камайиб кетмоқда.

Ҳозир олимларнинг тахмин этишларига қараганда республикамизда жиддий муҳофазага муҳтож бўлган 400 га яқин ўсимлик тури бор. Тошкент областида уларнинг 54 турдан ортиғи мавжуд.

— Улар қандай ўсимликлар? Шу ҳақда ҳам тўхталсангиз...

— Масалан, таркибида сапонин моддаси бўлган қимматбаҳо ўсимлик — етмак. У металлургия ва озиқ-овқат саноати учун ишлатилади. Сўнгги йилларда уни халқ хўжалиги эҳтиёжига кўплаб йиғиштириб олиш оқибатида бу ўсимлик ўсиб турган майдонлар кескин камайиб кетди. Булар қаторига Тошкент области тоғларида ўсадиган, озиқ-овқат саноатида севиб ишлатиладиган зира, анзур пиёзи, псков пиёзи, доришунослик хомашёси ҳисобланган бозулбанг, оқпарпи ва бошқаларни келтириш мумкин.

БИЗНИНГ СУҲБАТ

Мен бу ўринда гўзаллик рамзи бўлмиш Ўзбекистон лоласининг аянчли тақдири ҳақида куюниб сўзламоқчи эдим. Агар баҳор ойларида Чимён томонга чиқсангиз уни энди кам учратасиз. Лолалар табиат сайлига чиққан минг-минглаб кишиларнинг енгилтаглиги қурбони бўлмоқда.

Матбуот, телевидение, радио орқали мутахассислар, муҳофаза органлари ходимлари жуда кўп гапиряптилар. Лекин ҳали кутилган натижага эришганимиз йўқ.

— Олимлар бундай ўсимлик турларининг муҳофазаси бўйича қандай ишларни амалга оширишяпти?

— 1976 йили республика ҳукумати Ўзбекистон ССРдаги айрим ёввойи ўсимликларни йиғишни тартибга солиш ҳақида кўрсатма қабул қилди. Сўнгра 1983 йилнинг 4 майида ноёб ва йўқолиб кетиш хавфи остида турган ёввойи ўсимлик турларини ижозатсиз йиғувчиларга нисбатан жавобгарлик ҳақидаги буйруқни қўллаш тартиби тўғрисида яна бир кўрсатма қабул қилинди. Биз бу кўрсатмаларнинг ижросига ўз ҳиссамизни қўшдик. Республика табиатни муҳофаза қилиш жамиятига шу турлар ҳақида маълумот берувчи рисола тайёрладик. Унда бу ўсимликларнинг ўсиш жойи, ноёблик даражаси ҳақида илмий маълумотлар жамланган.

Лекин мен ботаник олимларнинг энг хайрли, катта ишларидан бири — улар томонидан чоп этилган Ўзбекистон «Қизил китоби»ни таъкидлашни истардим. «Қизил китоб»га киритилган ҳар бир ўсимлик унинг хавф остида турганлигига жиддий сигналдир. Яқинда нашр этилган шу китобнинг моҳияти шундан иборатки, у флора ва фаунамизнинг ноёб, камайиб бораётган турлари ҳақида мукаммал маълумот берувчи ҳужжат ҳам. Унинг вазифаси жамоат ва давлат ижроия муассасаларини табиат муҳофазаси проблемасига жалб этишдан ва турлар генофондини сақлаб қолиш учун кўмаклашишдан иборатдир. Китобнинг мазкур иккинчи жилдига 163 та йўқолиб кетиш хавфи остидаги турлари киритилган. Китобда турларнинг қисқача таърифи, яъни ҳаётий формаси, шохшаббаси, барги, гуллаши, мевалаш даври, тарқалиши, табиатдаги экологик шароити ҳақида маълумот берилган. Бундан ташқари ҳар бир ноёб турнинг расми ва тарқалиш картаси эълон қилинган. Шунингдек, ўсимликларнинг табиатдаги тарқалиш майдони ва миқдори, йўқолиш сабаблари кўрсатилган.

«Қизил китоб»да, ноёб ўсимликлар тўрт категорияга ажратилган. Йўқолган ёки йўқолиш арафасидаги турлар, йўқолиб бораётган турлар, ноёб турлар ва камайиб бораётган турлар.

— Маълумки, вақт ўтиши билан баъзи сабабларга кўра ўсимлик ўз статусини у ёки бу томонга ўзгартириши мумкин. Яъни ўсимлик бутунлай йўқолиб кетиши ёки аксинча муҳофаза қилиш даражасидан чиқиб, кўпайиб кетиши мумкин...

— Шубҳасиз, шунинг учун ҳам «Қизил китоб»нинг кейинги нашрини давом эттириш зарурати туғиляпти. Шу мақсадда экспедициялар ташкил қилинади, назорат остидаги турлар ўсадиган районларда тадқиқотлар олиб борилади.

Яқинда ботаниклар экспедицияси қувончли хабар билан қайтишди. Республикада йўқолиб кетган деб ҳисобланган тезиум ўсимлигининг Чотқол тоғ тизмаларида фақат 17 дона ўсаётган майдончаси топилди. Энди олдимизда уларни янада кўпайтириш, чуқурроқ, ҳар тарафлама ўрганиш вазифаси турипти.

Умуман, табиатни қўриқлаш масаласига умумхалқ давлат манфаати нуқтаи назардан қараш, табиат неъматларини поймол этувчиларга нисбатан муросасиз бўлиш ҳар бир онгли совет кишисининг муқаддас бурчидир.

Табиатсиз, унинг ўсимлик маҳсулотларисиз кишилик жамиятини ва бошқа тирик мавжудотлар ҳаётини тасаввур этиш қийин. Шунинг учун ҳам уларни табиатда сақлаб қолайлик, тежаб-тергаб фойдаланайлик.

ДАРЁ «ҲАФА БЎЛДИ...»

Институтимиз қоровули Акром ота яқинда туғилиб ўсган шаҳрида бўлиб қайтди.

— Ўғлим шаҳримиз яқинидан дарё оқиб ўтарди, — кўнглини очди отахон. — Улуғ Ватан уруши йилларида бизни балиқлар билан боққан дарё ҳам ўша эди. Ёзнинг жазирама кунларида эса унинг яшил қирғоқларида роҳатланардик. Энди уни таний олмадим. Яшил қирғоқ ўрнида қуруқ қум қолипти, холос...

— Табиат тақозоси... Шундай ҳам бўлиб туради.

— Йўқ! — сўзимни бўлди Акром ота, — дарё кишилардан хафа бўлган. Шу йиллар мобайнида унинг ён-атрофида қурилган саноат корхоналари чиқиндисини оқизиб, ифлослантириб юборибди. Дам олувчилар ҳам яшил қирғоқларни пайҳон қилиб, дарёга шафқатсиз муносабатда бўлишибди. Шунинг учун ҳам дарё суви камайиб кетмоқда.

Мен Акром отага ҳеч нарса деёлмадим. Чунки отахон ҳақ эди.

А. ИНСАРОВ,
инженер.

ЁВВОЙИ сабзи таркибида атиргулга нисбатан анча кўп хушбўй (гераниум) эфир мойи сақланади.

УЧҚАТнинг гули ёмғир олдидан кучли, ёқимли ҳид тарқатади, қурғоқчилик олдидан эса бутунлай ҳидини йўқотади.

ЁМҒИР олдидан акациянинг сариқ гулида уруғчалар четга сурилиб ўртада (марказий қисмида) ялтироқ «асал» томчиси пайдо бўлади. Асал ҳиди кўплаб ариларни ўзига жалб этади. Арилар ғужғони эса ёғингарчиликдан дарак беради.

ГУЛЛАР ВА ЎСИМЛИКЛАР ҲАҚИДА

БОТАНИКЛАРнинг ҳисобига кўра ер юзида об-ҳавони олдиндан айтиб берадиган ўсимликларнинг 400 га яқин тури мавжуд.

ҚУЁШ шуъласи ялт этиб тегиши билан сачратқи ўз тож баргларини ёзиб, қуёш ботиши олдида гулларини юмади.

ҚУЁШ нури йўқолиши билан бинафшалар гулларини юмиб пастга қараб осилиб туради.

НОМОЗШОМГУЛ қуёш ботиши билан ўзининг тож баргларини тезлик билан ёза бошлайди, эрта тонгда қуёш нур сочиши билан гулларини «беркитади».

КЎПЧИЛИК ўсимликлар бир минутда 0,005 миллиметр тезлик билан ўсса, қовоқ бир минутда 0,1 миллиметрга узаяди.

МУТАХАССИСЛАР Тошкент областида экиладиган қовун навларининг химиявий таркиби ва биохимик хусусиятларини текшириб, қовуннинг қишки навларига нисбатан ёзги навлари ширин эканлигини аниқлашди. Ўртача оғирликдаги қишки қовун таркибида 4,5 процент қанд, 6,35 процент углевод, 0,84 процент азотли моддалар, 1,13 процент ёғ борлиги, 0,33 процент клетчатка, қолган қисми эса сувдан ташкил топганлиги маълум бўлди.

ЎРТА ОСИЁ чўлларида учрайдиган қизилмия ўсимлигининг ажойиб хусусияти аниқланган. Унинг ярқираган қизғиш-гунафша рангли гули ер устида чучук сув борлигидан дарак берар экан. Агар ўсимлик гуллари рангпар бўлса, у ўсган ердаги сув шўр бўлар экан.

ОЛИМЛАРНИНГ аниқлашича, бир гектар ерда ўсаётган маккажўхорининг илдизлари тўплаган темирдан 2 килограмм мих, мисдан эса 20 метр ингичка сим тайёрлаш мумкин экан. Маълум бўлишича маккажўхори сувни жуда кўп истеъмол қилади. Агар эрта баҳордан кузгача истеъмол қилинган сув тўпланса, ўша далада 1,5 метр чуқурликдаги сув ҳавзаси ҳосил бўлиши мумкин.

ТОЛАЛИ ўсимликлардаги луб толалари мустаҳкамлиги жиҳатидан темир билан бемалол тенглаша олади. Тортиш кучи эса металлга нисбатан 15 марта кўпдир.

М. НАБИЕВ,
биология фанлари кандидати.

ДАРМОНДОРИ КЎКАТЛАР

Баҳор фаслида шундай пайт бўладики, уни илик узилди деб аташади. Организмда дармондориларга, турли кўкатларга муҳтожлик сезилади. Қуйида ана шундай кўкатлар ҳақида сўз юритамиз.

Инсон организми учун энг зарур бўлган витаминлар, углерод, оқсил кислотаси ва бошқа зарур моддалар кўкатларда кўпдир. Бундай кўкатлар группасига редиска, салат, укроп, исмалоқ, шовул, ровоч, петрушка, кашнич, жанбил ва ош райҳонлар киради.

Исмалоқ таркибида кўп миқдорда осон ҳазм бўладиган фосфор тузлари, темир ва кальций, С витамини ҳамда оқсил бор. Шовул таркибидаги озуқа моддалар ва витаминларнинг миқдорига кўра исмалоқдан кўп фарқ қилмайди. Салат таркибидаги фосфор тузлари, темир ҳамда А, В, С витаминларининг кўплиги билан қимматлидир.

Укроп таркибида жуда кўп миқдорда С витамини ва унинг ўзига хос хуш ҳид бериб турадиган эфир мойи бўлади. Редисканинг таркибида эса С витамин борлиги аниқланган.

Юқорида номлари саналган кўкатлар иссиқликни кўп талаб қилмайди, улар экилгандан кейин 30—40 кунда пишиб етилади. Бу ҳол уларни деярлик ҳамма жойда экиш ва яхши ҳосил олиш имконини беради. Кўкатларни эрта кўкламдан тортиб бутун ёз, куз давомида етиштириш мумкин. Кўкатлар қалин экилганлиги, илдизлари юза жойлашганлиги туфайли ери нам, органик моддага бой майдонга уруғ ташлаш мақсадга мувофиқ. Улардан йилнинг барча фаслларида баҳраманд бўлиш учун босқичма-босқич экиб бориш тавсия этилади.

С. МАҲКАМОВ,
қишлоқ хўжалик фанлари кандидати.

◆ **Баҳор завқи...**

А. Абалян фотоэтюди.

ШУНАҚАСИ ҲАМ БЎЛАДИ

◆ Бўстонлиқ районидаги Қоронкўл қишлоғида яшовчи Машраб Эргашевнинг совлиғи тўрт шохли қўзи туққанида ҳамма ҳайрон қолган эди. Мана, табиат ажойиботи бўлган бу қўчқор — 2 ёшга тўлди. У соғлом ва дуркун ўсаяпти.

В. Портнов фотоси.

*

ҚУЁНЛАРНИ БОҚҚАН МУШУК

Ҳайвонот дунёсида шундай воқеалар юз берганки, оналик инстинкти ғолиб келиб, кўп қонуниятлар чалкашиб кетган. Шунда одамлар қизиқ воқеаларнинг гувоҳи бўлишган: товуқ ўрдак тухумини босган, ит мушук боласини, сигир буғу боласини эмизган...

Болтасин районидаги «Социалистик Татаристон» колхозидаги К. Халиковлар хонадонида мушук қуён болаларини «паноҳига» олди. Мурлика исмли бароқ бу вазифани «дилдан» бажарарди. У узунқулоқларни соатлаб эркалайди, «кичкинтойлар» овқат еб бўлгач, оғизларини ялаб чиннидек қилиб тозалаб қўяди, хуллас ўз боласидан аъло қаради.

«Советская Татария» газетасининг хабар беришича, уй эгаси она қуён ўлиб қолганлиги туфайли шу қалтис тажрибани қўллашга мажбур бўлди.

УЛКАН ЛАБОРАТОРИЯ

Олимларнинг ҳисоблаб чиқишларига қараганда ҳозир атмосферанинг 21 проценти кислород ва 0,03 проценти карбонат ангидридни ташкил қилади. Қолган қисми эса асосан азотдан иборатдир. Охирги 20—30 йил ичида табиатда атмосферадаги ҳаво таркиби бузилиши сезилмоқда. Бу кўп миқдорда ёқилғи моддалари ишлатиш натижасида вужудга келяпти.

Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг ҳисобларига қараганда инсоният вужудга келгандан бери 80—85 миллиард тонна ҳар хил ёнилғи ва ёқилғи сарф қилган. Шундан ярми, яъни 40 миллиард тоннаси охирги 20—30 йил ичида ишлатилган. Фақатгина кўмирнинг ўзидан ҳар йили 2 миллиард тоннадан кўпроқ ишлатилиши атмосферага миллиард тонналаб углерод газини, чанг ва бошқа зарарли моддаларни келиб қўшилишига сабабчи бўлади. Бундан ташқари бу зарарли моддалар ички ёниш двигателлари ишлатилишидан, газ маҳсулотлари, шунингдек яна бир қанча бошқа сабаблардан пайдо бўладики, уларнинг миқдори кўпаяётгани маълум.

Англиянинг Манчестер шаҳрида ўтказилган илмий тадқиқотлар шуни кўрсатдики, атмосферанинг ҳар хил зарарли чиқинди газлар билан ифлосланиши ўсимликларнинг ўсиш процессини икки марта ва фотосинтез жараёнини 10 мартага камайтиради.

Яна бир мисол келтирайлик. Битта реактив самолёт Америкадан Европагача учиб келишига кетган 8 соат вақт ичида 35 тонна кислородни ҳаводан ўзлаштиради. Шунча миқдордаги кислород ҳосил қилиш учун 25 минг гектар ўрмон ўсимлиги керак. Бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин.

Ўрмонни ўзига хос катта бир кимёвий корхонага тенглаштириш мумкинки, унга қуввати жиҳатидан инсон қўли ва ақли билан яратилган бирон бир саноат объекти тўғри келолмайди. Ҳисоблаб чиқилганда шу нарса маълум бўлдики, бир йилда ўрмон ҳосили учун шунча кўп қуёш потенциал энергиясини қайта ишлайдики, бунинг учун ҳозирги замон энг қудратли электр станцияларидан 200 мингтаси керак бўлади. Ҳар йили планетамиздаги ўсимликлар дунёси 150 миллиард тонна углерод газини ўзлаштиради ва атмосферага 25 миллиард тоннадан кўпроқ кислород етказиб беради. Бир суткада улар 1 миллиард тоннадан зиёд органик материя яратадилар. Бундай миқдордаги маҳсулотни ишлаб чиқиш учун дунёдаги ҳамма кимёвий заводлар учун 100 йил керак бўлар эди.

Ўрмон энг яқин дўстимиз сифатида ўз бойликлари билан инсониятни таъминлаб келади. Ўрмонда неча минглаб ҳар хил фойдали ўсимликлар, ҳайвонлар, қушлар мавжудки улар табиатда аниқ бир биологик тенгликни ушлаб туришда буюк роль ўйнайди. Булар ҳаммаси инсон учун «ишлайди». Албатта, айримлари бизга озиқ-овқат ва иссиқ кийим берса, бошқалари ҳавонинг тоза бўлишини таъминлайди, қолганлари дори-дармон бериб инсон сиҳат-саломатлиги тўғрисида қайғуради. Яна бир муҳим томони, ўрмон гўзаллиги ва ўзига хос «фазилатлари» билан инсонга яхши кайфият бахш этади.

Биз айрим вақтларда ўрмон бойликларидан фойдаланар эканмиз, бир нарсани эсдан чиқариб қўямиз. Инсон ер юзида доимо барҳаёт бўлиши учун бизга яқин ва узоқ авлодларимизга ҳам табиатнинг бу бойлигидан қолдиришимиз керак. Бунинг учун ўрмондан фақат фойдаланибгина қолмай, уни бойитиш, кенгайтириш ҳақида ҳам ўйлашимиз лозим. Ҳозир бизнинг областимизда 114 минг гектарга яқин ўрмон бор. Ҳар йили эса 500 гектардан кўпроқ янги ўрмонзорлар яратилмоқда. Улар биз учун «ишлашади». Областимиз территориясида тоғ, чўл зоналари бор. Уларга кўплаб кўчатлар экишимиз, ҳайвонот оламини бойитишимиз керак. Ҳа, биз табиатдан фақатгина олиб қолмай, унинг ўрнини тўлдириб боришимиз ҳам керак.

А. ҚАЮМОВ,
қишлоқ хўжалик фанлари кандидати, Ўрта Осиё ўрмончилик илмий-текшириш институтининг катта илмий ходими.

СУВ — КАТТА БОЙЛИК, УНИ ҚАДРЛАЙЛИК

СУВ ҲАВЗАЛАРИНИ ИФЛОСЛАНТИРАЁТГАН КОРХОНАЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА

Маълумки областимиз тоғолди зонасида жойлашган. Шу боис унинг табиати ранг-барангдир. Чирчиқ, Оҳангарон, катталиги жиҳатидан Ўрта Осиёда иккинчи ўринда турувчи Сирдарё дарёлари шу ердан оқиб ўтади.

Саноат корхоналарида маҳсулот ишлаб чиқаришда сув ресурсларининг 35 процентидан фойдаланилади. Шунинг учун ҳам кейинги йилларда кўплаб каналлар, йирик ариқлар қуриш ишлари жадал амалга оширилялти. Ўтган йилнинг ўзидагина областимизда 50 километрдан ортиқ хўжаликлараро каналлар фойдаланишга топширилди.

Кўплаб турар-жой бинолари, янги саноат корхоналари қуриб битказилиши, мавжудларининг кенгайиб бориши туфайли иссиқлик энергияси, ичимлик сувига бўлган талаб йилдан-йилга ортиб бормоқда. Шу сабабдан ва сув исрофгарчилигига йўл қўймаслик мақсадида фойдаланилган сув учун ҳақ тўлаш жорий қилинди. Бунинг самараси яққол сезилди. Масалан, ўтган йили саноат эҳтиёжлари учун 40 миллион куб метр кам сув сарф қилинди.

Эндиликда кўплаб корхоналарда сув исрофгарчилигини қатъий назорат остига олинди. Жумладан, Тошкент лак-бўёқ, резина-техника, электромеханика заводларида, сут маҳсулотлари ишлаб чиқариш бирлашмасида, «Главташкентстрой»нинг кўплаб корхоналарида янги қурилмаларнинг ўрнатилиши, рационализаторлик таклифларининг амалга оширилиши натижасида сувдан қайта фойдаланиш йўлга қўйилди. Бу корхоналарда сув ҳавзаларининг ифлосланишига ҳам жиддий эътибор берилди.

Афсуски, баъзи корхоналарда бу борадаги ишлар кўнгилдагидек эмас. Масалан, Чирчиқ «Электрохимпром» ишлаб чиқариш бирлашмасида ўтган йилнинг ўзида сувни тозалайдиган иншоот қурилишида 1 миллион 134 минг сўмлик бунёдкорлик ишлари амалга оширилиши керак эди. Бу — корхона чиқиндиларидан зарарланаётган Чирчиқ дарёси сувини муҳофаза қилишда катта имконият яратар эди. Лекин шу кунгача 587,5 минг сўмлик иш бажарилди, холос. Натижада ўтган йилнинг ўзидагина область муҳофаза органларининг ходимлари ана шу корхона айби билан уч марта дарё суви қаттиқ ифлосланганлигини аниқладилар. Бунга биринчи галда корхона раҳбарларининг ўз ишига масъулиятсизлиги сабаб бўлди.

Чирчиқ дарёсини ифлослантираётган яна бир корхона — Ўзбекистон қийин эрийдиган ва иссиққа чидамли металлар комбинатидир. Комбинатнинг иккинчи саноат майдонига жойлашган гидрометаллургия цехида ҳар куни 800 куб метр оқова сув ҳосил бўлади. Заводнинг тозалаш иншооти эса ана шунча миқдордаги сувни зарарсизлантириб дарёга оқизиш қувватига эга эмас. Натижада оқованинг бир қисми Чирчиқ дарёсига ташлаб юборилялти.

Бу муаммони ҳал этишнинг ягона йўли бор: у ҳам бўлса замонавий янги тозалаш иншоотини қуриш. 1983 йили шу мақсад учун махсус жой ҳам ажратилган эди. Лойиҳа-смета ҳужжатлари тайёрланиб 160-қурилиш трестига топширилди. Эндиликда қурувчилар ғайрат билан ишласалар, корхона раҳбарлари бу масалани тезроқ ҳал қилишга жиддий эътибор берсалар Чирчиқни зарарли оқовалардан ҳимоя қилиш йўлида катта қадам ташланган бўлар эди. Лекин қурувчилар ҳозирча сусткашлик қилиб, қурилишни бошламаяптилар.

«Чирчиксельмаш» заводи эса кўп йиллардан бери тозалаш иншооти учун майдон ажратиш масаласини ҳал қилмаяпти. Оқова сувлар нефть маҳсулотлари аралашмалари билан қўшилиб, белгиланган даражадан ошиб кетмоқда. Худди шу ҳолни «Узбекхиммаш» заводида ҳам кўриш мумкин.

Ўтган йили ана шу корхоналарга текширув натижаларига кўра бир неча марта жарима солинди. Лекин ҳамон сезиларли ўзгаришлар бўлмаяпти.

Тошкент қоғоз комбинати ҳам сувни ифлослантириш бўйича ана шу корхоналар билан «беллаша» олади. 1983 йили ҳар суткада 10700 куб метр сувни тозалашга мўлжалланган қурилма учун лойиҳа-смета тайёрлади. Қурилиш ишлари ўтган йили бошланиши лозим эди. Лекин маблағ йўқ деб қурилиш ўн иккинчи беш йилликка ўтказиб юборилди. Афтидан корхона раҳбарлари ва тегишли ташкилотлар табиатимиз мусаффолиги, сув бойликларимиз тозалиги учун зарур бўлган ана шу қурилишнинг нақадар тез амалга оширилиши кераклигини тушунмаётганга ўхшайдилар.

Баъзи министрлик ва ташкилотларнинг сув муҳофазаси объектлари учун ажратаётган маблағлари эса қурувчилар томонидан жуда секинлик билан ўзлаштирилялти. Масалан, Халқободдаги У. Юсупов номли агросаноат ишлаб чиқариш бирлашмасида ҳар суткада 3000 куб метр сувни тозалайдиган қурилмани битказиш 1968 йилдан бери пайсалга солиняпти. Уни «Ташоблсельстрой»нинг иккинчи кўчма механизациялашган колоннаси коллективи бунёд этяпти. Ўтган йили эса 71 минг сўм ўрнига 46 минг сўмлик иш бажарилди, холос.

Тошкентдаги 1-уйсозлик комбинатида канализация қуриш ҳам ўлда-жўлда қолиб кетяпти. «Главташкентстрой»нинг учинчи қурилиш тресги 23-қурилиш бошқармаси раҳбарлари айби билан ушбу объект 1980 йилдан бери фойдаланишга топширилмаяпти.

Область сув ресурсларидан рационал фойдаланиш ва муҳофаза қилиш бошқармаси ходимлари ана шу камчиликларга йўл қўяётган корхоналарни текшириш натижасида жарималар соляптилар.

С. ОТАМУҲАМЕДОВ,
область сув ресурсларидан рационал фойдаланиш ва муҳофаза қилиш бошқармаси бошлиғининг ўринбосари.

Р. ИБРОҲИМОВ,
Тошкент илмий марказининг ходими.

ҲАЙВОНОТ ОЛАМИДА

«Рақиблар»

БУ ЕРГА ҳамма томоша учун келади. 1000 квадрат метр майдонни эгаллаган улкан тўсиқда 600 та кўлвор илон сақланади. Уларнинг юмшоқ майсада судралиши, кичик ҳовузчада чўмилиши учун ҳамма шароит яратиб берилган. Лекин илонларга тўсиқ ўртасида шохлаб кетган ҳусайни узумнинг йўғон пояларида судралиб юриш кўпроқ ёқарди.

Шундоққина тўсиқнинг ёнгинасида ин қурган ҳаккалар илонларнинг емишига шерик бўла бошладилар. Бир неча марта уларга берилган оқ сичқонлар билан «тушлик қилиш»ни кўнгиллари тусаб қолди. Буни мағрур илонлар кечирмадилар. Шундагина ҳаккалар тотли емиш учун жон бериш ҳам мумкинлигини англаб тўсиққа яқинлашмай қўйдилар.

Лекин кўп ўтмай август ойларида илонлар маконига чумчуқлар ташриф буюрадиган бўлишди. Улар айниқса ширин, йирик донали, пишиб етилган ҳусайнидан кўнгилларини уза олмадилар. Енгилтаклик оқибати яхши бўлмади. Бирин-кетин чумчуқчаларнинг ўзлари илонларга емиш бўла бошладилар. Шундай қилиб улар тўсиқ томонга яқинлашмай қўйишди.

Бир неча ҳафта ўтгач, илонлар заҳрини олиш фурсати келди. Уларни тутиб, 3 кун мобайнида махсус катакларда сақлашди. Биринчи куниёқ чумчуқлар ишкомга яқинлаша бошлашди. Ҳавотирланадиган ҳеч нарса йўқлиги туфайли «қанотли қароқчилар» узумга ҳужум бошладилар.

Икки лаборант қизнинг қўлига таёқ, супурги, дуч келган нарсани олиб, чумчуқларни ҳайдаши ҳеч қандай наф бермади. Улар гоҳ у шохга, гоҳ бу шохга қўниб, узумларни чўқилашни давом эттиришарди.

Тўртинчи куни тутқиндаги илонлар яна майдонга қўйиб юборилди. Улар шу заҳоти ўзбошимча чумчуқлар билан беаёв жангга киришишди. Тез-тез қушларнинг аянчли чирқиллаган овозлари эшитилиб турарди. Шу куни илонлар питомнигига машҳур биолог олим Роберт Мертенс ташриф буюрди. Биз биргаликда жониворларни кўздан кечира бошладик. Олим бу ердаги манзарадан жуда ҳайратланди. Чумчуқни тишлаб олган катта илонни суратга олмоқчи бўлиб, фотоаппаратини ишга солди.

О. БОГДАНОВ,
профессор.

БУЮК ҒАЛАБАНИНГ 40 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

МАРДЛИК ДАРСЛАРИ

Абдулла Қурбонов битирувчи синфларга дарсга кирганида ўз ёшлигини эслайди. У кўнгиллилар сафида фронтга йўл олганида ана шу ўқувчилари билан тенгқур, 16 ёшли ўспирин эди. Абдулла ўша вақтда жангчилар ўртасида абжирлиги билан ажралиб турарди. Шунинг учун уни 1-Украина фронтининг 92-ўқчи дивизиясига разведкачилар взводига олишди.

Днепрни кечиб ўтиш учун бўлган жанглар А. Қурбоновнинг ёдидан ҳеч кўтарилмайди. Ўшанда 1943 йилнинг куз фасли эди. Қўмондонлик у бошлиқ разведкачиларга Днепрнинг нариги қирғоғига ўтиб, душманнинг ўт очиш нуқталарини аниқлаш ҳақида буйруқ берди.

Ярим тунда Абдулла олти разведкачи билан балиқчилар қайиғида дарёдан ўта бошлади. Бироқ улар дарё ўртасига етишганида қайиқни фашистлар сезиб қолишди. Улар устига миналар ёғила бошлади. Ёнларида портлаган минадан қайиқ тўнтарилиб кетди. Ўзбек йигити бир ўзи омон қолганлигини сезган бўлса ҳам душман жойлашган қирғоққа сузиб кетди.

Бир амаллаб соҳилга чиқиб олиб икки кеча-ю, икки кундуз пана жойда бекиниб фашистларнинг мудофааси тўғрисида қимматли маълумотлар тўплади. Яна тун қоронғусидан фойдаланиб, дарёдан кечиб ўтди. Разведкачи келтирган маълумотлар артиллерячиларимизга жуда ҳам қўл келди. Нишонни аниқ олган тўпчиларимиз гитлерчиларнинг мустаҳкам истеҳкомларини яксон қилишди. Бу қўшинларимизга дарёни кам талофатлар билан кечиб ўтиш имконини берди.

Днепр соҳилларида кўрсатган жасорати учун разведкачи Абдулла Қурбоновга СССР Олий Совети Президиумининг 1944 йил 22 февралдаги Фармонига мувофиқ Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвони берилди.

Жасур разведкачи қўмондонликнинг бошқа кўпгина топшириқларини ҳам муваффақиятли бажарган. У бир неча бор «тил» тутиб ҳам келган.

ҚАҲРАМОНЛАР орамизда

Она юртига урушдан қаҳрамон бўлиб қайтган Абдулла Қурбонов энг тинч касб — ўқитувчиликни танлади. У узоқ йиллар давомида Янгийўл районидаги 14-мактабда директорлик қилди. Ҳозир эса шу ердаги янги 27-ўрта мактаб директори бўлиб ишламоқда. Совет Иттифоқи Қаҳрамони ёшларга билим бериш билан бирга уларни Ватанга, халққа, партияга чексиз садоқат руҳида тарбиялаяпти. Абдулла аканинг ҳар бир дарсини мардлик дарси деса ҳам бўлади.

Х. МИРЗАЕВ.

Суратда: Совет Иттифоқи Қаҳрамони А. Қурбонов ўқувчилар даврасида.

Р. Галиев фотоси.

• *Бадиий ҳаваскорлик коллективлари ҳаётидан* •

«БИЗ ТИНЧЛИК ИСТАЙМИЗ»

ПОЙТАХТИМИЗНИНГ Октябрь районидаги «Баёт» вокал-хореографик халқ ансамбли қатнашчилари ўтган йили Ўзбекистон ССР ва республика Компартиясининг 60 йиллигига бағишланиб адабиёт ва санъат соҳасидаги энг яхши асарлар учун ўтказилган республика конкурсига ўзларининг «Гулла, яшна, жон Ўзбекистон!» номли адабий-музикали ва хореографик композициясини тайёрлаган эдилар.

Шу кунларда ансамбль қатнашчилари Улуғ Ватан урушида совет халқи қозонган Буюк Ғалабанинг 40 йиллигини муносиб кутиб олиш учун қизғин тайёргарлик кўрмоқдалар. Бу ҳақда ансамблнинг бадиий раҳбари Азимжон Азизов қуйидагиларни гапириб берди:

— Маълумки, бутун тараққийпарвар инсоният байрам қиладиган фашистлар Германияси устидан қозонилган Буюк Ғалабанинг 40 йиллиги тобора яқинлашмоқда. Ҳозир ҳамма жойда ана шу тантанага алоҳида тайёргарлик кетмоқда. Бизнинг ижодий коллективимиз ҳам бу қутлуғ санага атаб «Биз тинчлик истаймиз!» деб номланган вокал-сюита устида иш олиб бормоқда. Бу концерт программамиз асосан уч қисмдан иборат бўлиб, биринчи қисмда композитор А. В. Александровнинг «Муқаддас уруш» (Лебедев-Кумач шеъри), М. Бландернинг «Катюша» (М. Исаковский шеъри) каби жанговар қўшиқлар ижро этилади. «Она-Ватан чорлайди» деб номланган иккинчи қисмда ҳарбий-ватанпарварлик руҳидаги поэма ижро этилади. Учинчи қисмда эса композитор М. Левиевнинг «Салом, Москва», М. Ниёзовнинг «Ҳур Ўзбекистон» сингари халқлар ўртасида тинчлик, дўстлик, тенглик ва биродарликни мадҳ этувчи қуй ва қўшиқлар ҳамда рақслар жамланган. Шунингдек, ансамблнинг моҳир рақкосаси Зумрад Холиқова билан дорачи Рустам Маҳмудовлар яқин кунларда Германия Демократик Республикасида ўтадиган Буюк Ғалабанинг 40 йиллигига бағишланган социалистик мамлакатларнинг III халқаро фестивалида қатнашиш учун жўнаб кетадилар. Ҳозир бу ҳаваскорлар ана шу анжуманда ижро этиш учун янги рақс номерлари тайёрлашмоқда.

Шу билан бирга ансамблнинг Суннатилла Қўчқоров, Анвар Ортиқов, Абдуғафур Қодиров, Наргиза Обидова, Саъдулла Султонов, Ҳамида Нурмуҳамедова, Ғофир Йўлдошев каби иштирокчилари КПССнинг бўлажак XXVII съезди ва Москвада ўтказиладиган жаҳон ёшлари ва студентларининг XII фестивалига ҳам алоҳида вокал-хореографик композициялар тайёрлашмоқда...

А. ТИЛОВОВ.

«МОҲИР ҚЎЛЛАР» СОВҒАЛАРИ

АРКАДИЙ Гайдар номидаги шаҳар пионер ва ўқувчилар саройи Чирчиқдаги йирик болалар муассасаларидан бирига айланган. Ҳозир бу ерда ўндан ортиқ тўгарак ва студия ишлаб турибди.

«Моҳир қўллар» тўгараги машғулотлари доим қизиқарли олиб борилади. Бу ерда тайёрланган буюмлардан бир нечтаси Москвадаги Бутуниттифоқ халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасида намойиш қилинди. Бир группа ўқувчилар томонидан ясалган чинни сервислар эса кўргазманинг бронза медали билан тақдирланди.

Шу кунларда тўгарак аъзоларининг ишлари янада кўпайиб қолди. Буюк Ғалабанинг 40 йиллигига муносиб совғалар тайёрлаш билан банд бўлган чеварлар қатор ютуқларга эришдилар. «Салют, Ғалаба!» деб номланган каштадан бир нечтаси ҳозирланди. Бу хил совға-саломлар Буюк Ғалабанинг 40 йиллиги олдидан «Электрохимпром» заводида меҳнат қилаётган Улуғ Ватан уруши ветеранларига тортиқ этилади.

Шу билан бирга болалар ёшлар ва студентларнинг Москвада ўтказиладиган XII жаҳон фестивалига ҳам эсдалик буюмларни тайёрлаб қўйишди.

А. АЛИЕВ.

Редактор Н. НАСИМОВ.

АТОҚЛИ КОМПОЗИТОРЛАРГА БАҒИШЛАНДИ

ШУ КУНЛАРДА бутун дунёда жаҳон музика маданиятининг улуғ намояндалари Георг Фридрих Гендель (1685—1759) ва Иоганн Себастьян Бах (1685—1750) таваллудининг 300 йиллиги кенг нишонланмоқда. ГДРнинг Гендель туғилиб-ўсган Галле ва Бах яшаб-ижод қилган Лейпциг шаҳарларида композиторларга бағишланган кечалар ва музика фестиваллари ўтказилиб, уларда жаҳоннинг энг моҳир созандалари, шунингдек, мамлакатимизнинг истеъдодли ижрочилари фаол иштирок этмоқдалар. Совет Иттифоқи, шу жумладан, республикамизда ҳам ана шу қутлуғ саналарга бағишланган бир қатор тадбирлар бўлиб ўтмоқда.

Яқинда М. Ашрафий номидаги Тошкент Давлат консерватория ва М. Қориёқубов номидаги Ўзбек Давлат филармониясида Бах ва Гендель ижодига бағишланган концертлар намойиш қилинди. Эътиборга сазовор томони шундаки, бу концертларда атоқли композиторларнинг кўпгина асарлари Тошкентда биринчи марта томошабинларга тақдим этилди. Хусусан, профессор З. Ҳақназаров раҳбарлигидаги Ўзбекистон ССР Давлат симфоник оркестри жўрлигида Бахнинг «Биринчи Бранденбург» ва бошқа асарлари Успенский номли музика мактаби ўқувчиларидан В. Нурмуҳамедова, Б. Ҳақназарова ва С. Ғафуровалар ижросида санъат ихлосмандларига ҳавола қилинди.

Консерваториянинг катта залида намойиш этилган концертда эса педагоглардан — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист О. Юсупова, Г. Калмикова, И. Альспектор, А. Мансирев, шунингдек, опера студиясининг дирижёри И. Ковалёв бошчилигидаги оркестр ва солистлари фаол иштирок этдилар. Унда Бахнинг «Кафе контатаси» Тошкентда илк марта янгради. Консерватория ўқитувчиси Т. Левина талқинида композиторнинг орган асарлари ҳам биринчи марта ижро этилди.

Бу концертларда янграган музика асарларини санъат ихлосмандлари катта қизиқиш билан қарши олдилар.

А. ПАВЛОВСКИЙ, Т. КАНТУАШВИЛИ,

М. Ашрафий номидаги Тошкент Давлат консерваториясининг катта ўқитувчилари.

СПОРТ

◆ **ФУТБОЛ бўйича СССР чемпионати биринчи лигаси қатнашчилари мавсум ўйинларини бошладилар. «Пахтакор» ўз майдонида Куйбишевнинг «Крилья Советов» командасини қабул қилди. Рамил Бикулов томонидан киритилган ягона тўп ўйин тақдирини ҳал қилди. Пахтакорчилар 1:0 ҳисобида ғалаба қозониб, дастлабки икки очкони қўлга киритдилар. Шарқий зонадаги қолган ўйинларда қуйидаги натижалар қайд этилди. ЦСКА — «Шинник» (Ярославль) — 1:2, «Искра» (Смоленск) — «Локомотив» (Москва) — 0:2, «Звезда» (Жиззах) — «Ротор» (Волгоград) — 2:2, «Помир» (Душанбе) — «Кузбасс» (Кемерово) — 1:1.**

✦ **Урганч ва Қарши шаҳарларида Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг совринлари учун анъанавий мусобақалар бўлиб ўтди. Урганчда «Надежда», Қаршида эса «Юность» кубоклари учун баҳслар ўтказилди. Тошкент шаҳрининг ёш футболчилари иккала кубокни олишга муваффақ бўлдилар.**

✦ **КЛАССИК КУРАШ. Апрель ойида Лейпциг шаҳрида эркин ва классик кураш бўйича Европа чемпионати ўтказилади. Шу муносабат билан спортчиларимиз турли мусобақаларда қатнашиб, тайёргарлик кўрмоқдалар. Яқинда Германия Федератив Республикасида классик ва эркин кураш бўйича турнир ўтказилди. Унда СССР терма командасининг бош тренери Геннадий Сапуновнинг айтишича, «Дружба-84» турнирининг ғолиби, классик курашчи тошкентлик Комил Фаткуллин юксак маҳорат кўрсатди. У финалда командадоши Василий Фоминни мағлубиятга учратди.**

✦ **СТОЛ ТЕННИСИ. Ужгородда ёшлар ва қизлар ўртасида СССР биринчилиги мусобақалари якунланди. Бутуниттифоқ «Спартак» кўнгилли спорт жамияти составида қатнашган тошкентлик Татьяна Матвеева иккинчи ўринни эгаллади.**

Халқаро ҳаёт

ҚИТЪАЛАРДАН ДАРАКЛАР

◆ **БУДАПЕШТ. Венгрия фашизмдан озод этилганлигининг 40 йиллиги байрами арафасида Будапештда қурилиш саноати меҳнаткашлари учун янги катта даволаш-профилактика маркази очилди. Ундаги кабинетлар барча турдаги медицина ёрдами кўрсатиш, касалликдан ёки шикастланишдан кейин меҳнат қобилиятини тиклаш имконини беради. Медицина марказини жиҳозлашда Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши доирасида ихтисослашаётган Венгриянинг «Медикор» саноат бирлашмаси тайёрлаб чиқарган замонавий аппаратлардан кенг фойдаланилди.**

◆ **МАДРИД. Испаниянинг Канар оролларидаги Пуэрто-Дель-Росарио шаҳрида тинчлик ва қуролсизланиш учун ҳаракат кунлари бошланди. Бу кунлар Канар оролларини демилитарлаштириш, Испаниянинг НАТОда қатнашишига қаршилик кўрсатиш шиорлари остида ўтказилмоқда. Ҳаракат кунлари программасида митинглар, намойишлар ва бошқа тадбирларни ўтказиш кўзда тутилади. Бу тадбирларда Испаниянинг бошқа шаҳарларидаги тинчлик тарафдорлари, чел эллик меҳмонлар ҳам қатнашадилар.**

◆ **АФИНА. Грециядаги энг йирик порт — Пирея меҳнаткашлари хўжайинларнинг маҳаллий кемасозлик корхоналарини ёпиб қўйиш ва беш мингга яқин кишини ишдан бўшатиш ниятига қарши касаба союзларининг даъвати билан икки соатлик норозилик умумий забастовкаси ўтказдилар. Иш ташловчилар ҳукуматни кемасозлик корхоналарини национализация қилишга даъват этдилар.**

(ТАСС).

АРГЕНТИНА КОММУНИСТЛАРИНИНГ ҒАЛАБАСИ

БУЭНОС-АЙРЕС. Аргентина Коммунистик партияси ташкил этилгандан буён ўтган 67 йил мобайнида биринчи марта АКП ўз программасини ва коммунистлар олдида турган вазифаларни радио орқали мамлакат аҳолисига тушунтириб бериш ҳуқуқини олди.

АКП бош секретари Атос Фава «Эксельсиор» радиостанциясининг каналлари орқали халққа қилган биринчи мурожаатида партиянинг фаолияти мамлакатда демократияни мустаҳкамлашга, социал адолат ҳамда миллий озодлик учун курашда ишчилар синфи билан халқ оммасини жипслаштиришга қўмаклашиши лозим эканлигини уқтириб ўтди.

(ТАСС, 8 апрель).

ЖАР ЗАМБИЯГА ҚАРШИ АГРЕССИЯГА ҲОЗИРЛИК КЎРМОҚДА

ЛОНДОН. Ирқчи Жанубий Африка Республикаси мустақил Замбияга қарши қуролли интервенцияга ҳозирлик кўрмоқда. Республика президенти Кеннет Каунда Англиянинг «Обсервер» газетаси мухбири билан суҳбатда шуни маълум қилди. Претория, деди у, Жанубий Африка ватанпарварларининг шафқатсиз апартеид системасига қарши олиб бораётган адолатли курашини қўллаб-қувватлаётганлигимиз учун бизга қуролли бостириб кириш билан хавф солмоқда.

Замбия давлатининг бошлиғи ғарб давлатларининг Претория ирқчи режими билан алоқаларини кескин танқид қилди.

Претория режимини яккалаб қўймасдан туриб Африка жанубида туб ўзгартишларга эришиб бўлмайди, деди К. Каунда. Бунинг учун биринчи навбатда апартеид давлатини иқтисодий жиҳатдан таъсирчан қамал қилиш зарур.

ИСРОИЛ БОСҚИНЧИЛАРИГА ЗАРБА БЕРИЛМОҚДА

БАЙРУТ, 8 апрель. (ТАСС). Ливаннинг жанубида ҳаракат қилаётган мамлакат ватанпарварлари Исроил босқинчиларига кетма-кет зарба бердилар. Партизанлар Набатия шаҳри яқинида ва Тир шаҳрида босқинчиларнинг механизациялашган соқчиларига, Рихан-Арамта йўлида эса Исроил ҳарбий автомашиналари колоннасига ҳужум қилдилар. Касмия кўприги яқинида ва Жуая аҳоли пункти районида интервенциячиларнинг мустаҳкамланган постларига зарба берилди. Агрессор аскарлари ва техникасидан талофот кўрди.

Айни вақтда Жанубий Ливаннинг Сайда шаҳри чеккаларида ўнг христиан экстремистлар билан мамлакатнинг миллий ватанпарвар кучлари ўртасида қуролли тўқнашувлар давом этди.

Мамлакатнинг бошқа қисмларида ҳам кескинлик сақланиб қолмоқда.

СУДАНДАГИ АҲВОЛ

● ҚОҲИРА, 7 апрель. (ТАСС). МЕНА агентлиги Суданда ҳокимиятни ўз қўлига олган мамлакат бош ҳарбий қўмондонлигининг баёнотини тарқатди.

Баёнотда Судан икки томонлама, регионал ва халқаро партияларга, шартномалар ҳамда битимларга, БМТ Устави моддаларига, айниқса давлатлар суверенитетига, уларнинг ички ишларига аралашмасликка ҳамда можароларни тинч воситалар билан ҳал этишга тааллуқли моддаларига содиқ эканлиги таъкидланади.

Судан ўзининг қўшилмаслик принципларига ҳамда ҳарбий блоклар ва гуруҳларда иштирок этишдан воз кечиш принципларига содиқ бўлиб қолаётганлигини тасдиқлайди, дейилади баёнотда.

Ҳужжатда Судан араб мамлакатлари иттифоқи ва Африка Бирлиги Ташкилоти уставларига мувофиқ ўз мажбуриятларини бажаришга интилаётганлиги, фаластинлик араб халқини қатъиян қўллаб-қувватлаши ҳамда унинг дахлсиз ҳуқуқларини, шу жумладан ўз тақдирини ўзи белгилаш ва ўзининг мустақил давлатини барпо этиш ҳуқуқини таъминлашга ёрдам бериши айтилади.

Хартумдан олинган хабарларга кўра Судандаги вазият тобора нормаллашиб бормоқда.

● ҚУВАЙТ. (ТАСС). Миср Араб Республикасининг президенти Х. Муборак Қувайтда чиқадиган «Ас-Сиёса» газетаси мухбири билан суҳбатда қуйидагиларни таъкидлади: Судандаги воқеалар фақат шу мамлакатга дахлдордир, зотан Миср унинг ички ишларига ташқаридан ҳам бевосита, ҳам билвосита аралашишга йўл қўймайди.

◆ **Чили режими халқнинг мамлакатда демократияни тиклаш учун чиқишларини бостириш чораларини кўряпти. Инсон ҳуқуқлари бўйича Чили комиссиясининг маълумотларига кўра шу йилнинг бошидаёқ мамлакатда 15 минг киши қамоққа олинган. «Боэмиа» журналидан олинган ушбу суратда полициячилар намойишчиларни қувғин қилиш учун кетишяпти.**

ТАСС фотохроникаси.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

МОТОЦИКЛ—ЁШЛАР ТРАНСПОРТИ

ЎРТА ОСИЁ ВА ҚОЗОҒИСТОН ШАҲАРЛАРИ БЎЙЛАБ МОТОЦИКЛ ПОЙГАСИДА

«ИЖ» ВА «ВОСХОД» МОТОЦИКЛЛАРИ ҚАТНАШАДИ

Ана шу ноёб марафон пойгаси тўрт республика йўллари бўйлаб — саккиз шаҳар — Олмаота, Фрунзе, Жамбул, Тошкент, Самарқанд, Бухоро, Мари, Ашхободдан ўтади.

Мотоцикл пойгасининг мақсади — мамлакатимиз мотоцикл техникасининг пропагандаси, техника билимларини такомиллаштириш ва аҳолини «ИЖМАШ» ишлаб чиқариш бирлашмаси мотоцикл заводининг мотоцикллари истиқболли янги моделлари билан таништиришдир.

МОТОЦИКЛ ПОЙГАСИДА ҚУЙИДАГИ МОТОЦИКЛЛАР ҚАТНАШАДИ:

«ВОСХОД-3М»
«ВОСХОД-3М ЛЮКС»
«ВОСХОД-3М ТУРИСТ»
«ВОСХОД-3М СПОРТ»
«ИЖ-ЮПИТЕР-4» ВА «4К»
«ИЖ-ПЛАНЕТА-4» ВА «4К»
«ИЖ-ЮПИТЕР-5»
«ИЖ-ЮПИТЕР-5К»

10—13 АПРЕЛЬ КУНЛАРИ

Мамлакатимизда ишлаб чиқарилган мотоциклларнинг савдо кўргазмаси ўтказилади.

РЕКЛАМАЛАРНИ КУЗАТИБ БОРИНГ!

«ВОСХОД» МОТОЦИКЛИНИНГ ФАЗИЛАТИ

Бу мотоцикл ҳар қандай йўлларда яхши бурилади,

бошқаришда қулай ва содда, йўл шароитларини писанд этмайди. «ИЖМАШ» ишлаб чиқариш бирлашмасининг «ИЖ» маркали мотоцикллари ана шу фазилатлари билан ажралиб туради. Бу ҳар қандай йўллар бўйлаб сайр этишда муносиб йўлдошдир.

«ИЖ» МАРКАЛИ МОТОЦИКЛЛАР

Бу маркали мотоциклларнинг ҳар бир янги модели — мамлакатимиз мототехникасини ривожлантиришда қўйилган қадамдир.

«ИЖ-ЮПИТЕР-5» шу йилнинг бошидан оммавий ишлаб чиқарилмоқда.

Янги моделга такомиллашган двигатель ўрнатилган. Бу двигатель ғоятда тежамкор, тортиш кўрсаткичлари яхшиланган.

Ёқилғини сарфлаши 10 процент камайтирилган. Цилиндрдаги қовурғаси ва головка қулай жойлаштирилиши двигателдан чиқадиган шовқинни камайтириш ва уни совутиб туриш имконини берган. Айниқса, бу Ўрта Осиё ва Қозоғистон, тоғли районлар ва йўлсиз шароитларда ғоятда муҳимдир.

Электр ускуналарига ҳам бироз ўзгартиришлар киритилган — ёниш схемасининг ишончлилиги ортган, ёритиш яхшиланган, двигателни ишга тушириш сифати такомиллашган.

Конструкторлар янги моделни ишлаб чиқиш жараёнида бир йўла ҳар қандай талабга монанд келадиган кажавани ҳам яратишган. Кўтариб очиладиган капотда багажхонанинг қопқоғи бир қатор қулай шароитларни яратган. Бундан ташқари 120 килограммгача юкни кўтариш учун ғилдиракни тезда қайта жиҳозлаш мумкин.

«ВОСХОД» МОТОЦИКЛЛАРИ

Бу маркали мотоциклнинг ҳар бир модификацияси аввалги турдошларидан устунлик билан фарқ қилади, конструктив хусусиятларга эга.

«ВОСХОД-3М ЛЮКС» — ҳайдовчини қаршидан эсаётган шамолдан ва бошқа хавфсизликлардан ҳимоя қилувчи пластмассали ойна билан қопланган. Олдинги вилкаси енгиллаштирилган типда бўлиб хромланган.

«ВОСХОД-3М ТУРИСТ» мотоцикли узоқ туристик сафарга борувчилар учун мўлжалланган бўлиб, у буюмлар учун сиғимдор сумкалар жойлашадиган ён томондаги багажниклар билан жиҳозланган. Орқадаги багажникда эса карталар ва майда эҳтиёт қисмли деталлар жойлашадиган сумка-планшет қўйилади. У бензобакка мустаҳкамланган.

«ВОСХОД-3М СПОРТ» — мотоцикл спорти билан шуғулланадиганлар учун белгиланган. Мотоциклнинг рули спорт типида ишланган, эгари такомиллашган, рессор остида асбобли шиток ўрнатилган. Булар ана шу машинанинг хусусиятларидан далолат беради.

Сиз апрель ойида ўтказиладиган пойга мотоцикл қатнашчилари билан бўладиган учрашувларда «ИЖ» ва «Восход» мотоциклларининг фазилатлари билан янада яқиндан танишасиз, мотоциклларни парвариш қилиш ва ишлатиш юзасидан ўзингизни қизиқтирган кўпгина саволларга батафсил жавоб оласиз, мамлакатимиз мототехникасининг ривожланиш истиқболи тўғрисида янги маълумотларни билиб оласиз.

«РАССВЕТ» МАРКАЗИЙ РЕКЛАМА САВДО ТАШКИЛОТИ. «СОЮЗТОРГРЕКЛАМА» БУТУНИТТИФОҚ БИРЛАШМАСИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН РЕКЛАМА АГЕНТЛИГИ. Телефон 45-37-27.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ
/ "Ташкентская правда" /
ОРГАН ТАШКЕНТСКОГО ОБКОМА КОММУНИСТИЧЕСКОЙ ПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА И ОБЛАСТНОГО СОВЕТА НАРОДНЫХ ДЕПУТАТОВ

БИЗНИНГ АДРЕС: 700047, ТОШКЕНТ ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32

Редактор қабулхонаси—325351; редактор ўринбосарлари—335885; 325747, 337916, 325748; масъул секретарь—334808, 325353; секретариат—325750. БЎЛИМЛАР: партия турмуши—325778; саноат, капитал қурилиш ва транспорт—325749; қишлоқ хўжалиги—325647; пропаганда—325556; совет қурилиши—325645; фан, маданият ва олий ўқув юртлари—325553; адабиёт ва санъат—325767; ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик—325733; хатлар ва оммавий ишлар—334048, 325354; фельетонлар—325556; фотомухбир—325894.

Р. 11175. А. 1670. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС: 64684. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12